

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Hirdetés soronként egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyúlter pént sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesület
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök április 22.

Mai számunk főbb közleményei:

- A válság.
- Zárt ajtók mögött.
- Olcsóbb lesz a piac.
- A Lloyd helyiség kérdése.
- Az új törökök győzelme.
- Milán király goigotája.
- A kalandor.
- Beszámoló a színházi évről.
- Vizsgálat az elkártyázott ezresek miatt.
- A szabadkai gyilkosság.

A kofa-uralom vége.

Arad, április 21

Magas politikánál, távol országok forradalmainál sokszor jelentősebbek az apró, tarka hírvirágok között elvesztő ügyek, ha azok olcsóbbá teszik az emberek vacsoráját, ebédjét: a megélhetését. Ilyen szürke, de a kenyér dolgaiba vágó esemény illeszkedett ma nálunk a nap történetébe. A belügyminiszter hosszas vonakodás után jóváhagyta Aradnak azt a határozatát, amely a piaci elővásárlást megtiltja. A kofák üzérkedései ellen való védelem ez, akik túlságosan bő marokkal szedték az aranyat, amit a közmondás szerint a korán keléssel lehet szerezni. A kofák hivatásuknál fogva korábban lepték el a napi piacokat, mint a háziasszonyok; összevásárolták a vidéki falvakból, tanyákról behozott élelmiszereket, s ezeket pár óra múlva vastag haszonnal sózták

a vásárló közönségre. A háziasszonyok még azzal se védekezhetek volna a kofák uzsorájával szemben, ha ők is napszállta előtt mennek a piacra: a kofák egy tömegben vették meg az árut, s nem ritkán a vámházakig is elébe mentek a vidékieknek, hogy tőlük a zöldséget, gyümölcsöt, hüvellyest, baromfit megvegyék. S mindent, amit pár óra múlva eladtak, olyan haszonnal adták, tul, aminőre az üzleti élet más mezőin alig van eset.

A város rég akart ezen az elővásárlás tilalmával segíteni, de a miniszterfiumok újra, meg újra megsemmisítették a határozatot, azzal, hogy az a szabad kereskedelem elvébe ütközik. Most: úgy látszik, átlátták, hogy akármilyen szép ez az elv, van annál fontosabb, aminek kedvéért az elven rést lehet hasítani: a közérdek. Az az óriási drágaság, amely a vidéki városok piacait ellepte, s amely talán sehol se érezteti annyira a fullánkjaikat, mint Aradon, kivételes intézkedéseket tesz szükségessé. Azzal a joggal szemben, hogy a város lakosságának nagy része olcsóbban, természetes áron jusszon élelmiszerekhez, elenyészik az a sérelem, amely egy csapat kofán esik, még ha azok tönkre is menének.

A szentesített tilalom egymagában természetesen nem elegendő, hanem annak üdvös, hasznos hatása egyes-

egyedül a végrehajtástól függ. Csakis erővel, sokfelé látó és hivatalosnál nagyobb gondnal folytatott eljárás képes a kofáknak állított sorompókat jól megvédeni; esakis ez akadályozhatja meg, hogy a piac rablólovagjai és delnői kibuyót és módot találjanak a régi rendszer felújítására. A belügyminiszter a drágaság ellen harcba vágyó hatóságnak kezébe adta a régióta kért fegyvert: most mutassa meg ez, hogy banni tud-e vele s hogy azzal csakugyan leszeli ennek a hidrának egy-két fejt.

A belügyminiszter intézkedése, amelyet mindenütt nagy örömmel fognak hírül kapni, egyebet is jelent. Megerősítést annak, hogy amikor általános közérdekről van szó, a lakosság nagy rétegének közvetlen anyagi érdekéről, akkor nem állhat azzal szemben, semminő tisztos elv paizsa mögött, egyesek magánérdeke. Azért kell erre céloznunk, mert ilyenek állanak utjában azoknak a lépéseknek, amelyeket a városnak a drágaság ellen való harcban meg kell tennie. Ha a kormány végre a szabad kereskedelem elvén tul tudta magát tenni, akkor nekünk se szabad törődni a magánérdekkel, egyesek érzékenységeivel, sőt kárával. Előre kell menni az ösvényen, amelyről egy akadályt elhárítottunk. Élni akarunk!

Láz.

Irtó: Gróza Micy.

Fekszem az ágyban, valamim fáj, nem tudom mi. Bele temetem a fejemet puhán süpedő vastag prémbe, kemény fehér selyembe, zizegő habos csipkébe és nézek a sötétbe. S ha ráül a forróság szememre, arcomon rózsásan, testemen égő pirosan ömlőve szét, oh be boldog vagyok és szomorú, felváltva álomkönnyűség, kökemény nehézség nyomasztó érzete ereszkedik tagjaimra. Oly sokat látok, szépet és félséget... Rózsaszirmokkal tele hullatott utakon jázmin között egy asszony, magas vörös asszony. Oh, hogy lángol a haja. Ezüst pikkelyes feszes ruhában leng, siklik föltartott fejjel, mint egy ezüst kigyó, tekintetében a vas ereje s az arany folyékonyasága olvadt föl. Halvány, lilafényben kering, hosszú uszályára virágok tapadnak, soha nem látott nagy vizirózsák, zizegő sások sárga lilioma, nagy tavak álmos lótusza kuszik karcsu testére... Nehéz illatu lesz a levegő, oly nehéz... Ráteszi a kezét a torkomra és csillog a zöld szeme... Ah ez a smaragd, ez a zöld kő... Kő? Melyik kő? Nem tudom, elvesztettem talán, de ragyog, de él a fénye. Vág. Megvágta a szívemet... Ez Rea, az az asszony, a rossz, a bűbajos, a melyik kitépi a sziveket, a nagy férfi sziveket s a kiosi nőieket a nézi, hogy csurog a vér az ezüstös ruhára, hosszú kegyetlen ujjain, bibor selymű, átkozott, édes gyönyörű kezén keresztül. Az enyémet is ki akarja tépni, azt, ame-

lyikkel szeretem a sötét lovagot, az Éj lovagját. Hogy is hívják? Igen, a Grál lovag és griff madáron látom vágatni gomolygó, szürke felhőkön át. Jön, jön, hogy harcoljon a vörös asszonnyal a szívemért. Jön ide. Oh jaj, hogy surrog-burrog a levegő s nyújtja nyakát az óriás madár. A szemembe ér vastag csőre, — kivájja... Kavargó, forgószél támad... Be hideg, be fázom...

...s száll, mindég lejjebb száll, magas fekete sisakjában, izzón fehér pallosával a lovag... Ingerkedve lángol a vörös hajtenger... Suhogva vágja ketté a kard a lilomtestet... Elgurult a feje... És ni, nevet a biborajku száj, vicсорítja a hegyes fehér fogakat... Oh, hogy fáj ez a hang, kacagó hang, gunyosan süvit és üti az idegeimet.

...Ez a szél. A szél tesz így. Vagy Rea ujsa dobol az üvegen? Be akar jönni, látom a vastag sötétségen át... Derékig hasított fejletlen törzsén feszül a ronggyá tépett pikkelyes ruha s csapkod uszálya, mint a szárazra került hal farka... Ó az a vizilány. Bejön és leül az ágyhoz. A mellemre ül, hogy fullaszt... Mesél recsegő hangon, mintha lombtalan ágak verődnének össze... Suttog a fejletlen véres test, fenyeget Rea... Rea? De hisz nem ő az... Ez egy pupos kis emberke — egy szemmel a homlokán, hunyorgató nagy szemmel, szürkével, szeliden néz és szemrehányóan.

Mert én vagyok a nagy Bün, az elriasztó Atok, a vonzó és félelmetes, — az élő Szomo-

ruság, a fárasztó Bánat, a nagy Magány és bánatos Elhagyatottság...

Mit akar a pupos ember? Egy foga van, ferde szája és sárga a foga ha beszél, mozog... De ő az Isten. Isten? Ki az? Eh, az a fehér szakállu ember, a kinek házai vannak, füstölő tömjének égne a tornyai alatt, a kinek igéni kell testi-lelki jót, a kivel alkudni kell s megadja a mit kérünk.

Ő vert meg engem, ő vette el a mit szeretek, ő neki adtam mindent és most koldus vagyok. Kacagó, vig koldus s csak a szívem véres és nedves a visszafolyó, az oda hulló könnyektől.

Megvert engem. De miért épen engem? Miért nem mást?... Selymes haju, patyolat testű asszonyokat, sárga csipkébe, rózsás gyöngybe burkoltakat s a leányokat hideg édeseket? Oh csak engem, mert szeretni tudok, akarok és szerettem... Szép ember volt, járása, mint a görög zene, lágy, ándalító és örülni kell a szívnek, ha érzi, hogy jár. Én is örültem sokat, ibolyákat tűztem a hajamba a néha szökébe, néha sötétbe. De ez már elmúlt és nem tudom milyen színe van a nevetésnek. Csak árnyakat látok, fáradtakat és busákat, virágtalan utakat, lombtalan ágat, mosolytalan eget és síró gyermek arcokat, letaposott rózsákat, mindent ami szomorú...

Mert jött egy asszony, komor, rideg mint a gyász. És megfogta az ember, az én emberem kezét. — Elmentek, keskeny uton járnak egymás nyomába lépve és nekem valami fáj,

A válság.

Kormányok alkudozása.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 21.

Ma ismét a két kormány tagjai vitatkoztak azon az anyagon, amelyet tegnap a szakelődök elkészítettek. A kapacitálások — mint a Bécsből érkezett táviratok jelentik — meddők. Holnap adja tudtára az osztrák kormány a magyar kormánynak, hogy nem fogadja el a kartellbank eszméjét. *Andrássy* holnap jelenik meg a királynál, szombaton pedig *Kossuth* és *Apponyi* járulnak az uralkodó elé.

Vasárnap tartják meg azt a minisztertanácsot, melyen aláírják a lemondó okmányt és ezt hétfőn jelenti be *Wekerle* a parlamentben.

Ma érkezett hireink ezek:

Értekezletek.

Bécsből táviratozzák: *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszternél tegnap este hosszabb tanácskozás volt, amelyen *Apponyi*, *Zichy* miniszterek, *Tóth* János és *Szterényi* államtitkárok is résztvettek.

Bécsből táviratozzák: A bankgassei magyar palotában ma már a kora délelőtti órákban többrendbeli értekezlet volt. *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnök már reggel nyolc órákor fogadta *Papp Elek* miniszteri tanácsost, akivel hosszabb ideig tanácskozott. Azután *Vértessy Géza* államtitkár jelent meg a miniszterelnök-nél, aki később *Skerlecz Iván* báróval dolgozott. Kilenc óra után a miniszterelnök *Andrássy Gyula* gróf látogatását fogadta. A miniszterelnök és a belügyminiszter között való tanácskozás hosszabb ideig tartott s egy részén jelen volt *Apponyi Albert* gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter is. 10 órákor *lovag Bielinszky* osztrák pénzügyminiszter látogatott meg *Wekerle* miniszterelnököt s vele tíz órákor *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter dolgozószobájába ment. *Kossuth* Ferencnél már 9 órákor *Apponyi Albert* gróf is tett látogatást. Néhány perccel 10 óra után *Kossuth*nál megjelent *Bienert* báró osztrák miniszterelnök s vele rövidebb ideig tanácskozott.

nem tudom mi, csak fekszem és látom őket menni, az erős kezű fogja a gyöngöböt...

...De nem sírok. — Nevetek.

Pedig viszi valahová messze és nekem fáj...

Mert mindég asszonyokkal volt bajom, az onzó, beteg szívű, vágyó asszonyokkal, velük a kik születtek szeretőknek.

A fekete asszonnyal viaskodom, vagy nem, mert ez Rea a lüngoló haja, a ki ezüst ruhába siklik, kering mint a kígyó jázminos levegőbe... O az, a ki elveszi a Grál lovagot, mert én azt szerettem, a büszke kemény acélos német vitézt. A szökét. A bátrát...

... Griffmadáron ül vaspáncéljába, szalag gyeplő a kezébe s izzón fehér pallosával zugva szeli a felhős eget.

... Huh, Rea testére esapott le és nyögve kinlódik, fetrengve esavarodik vörös hajába akadva a kígyó test. Ráborul a rőt selymes lányol s csak itt-ott csillan át az ezüst s az illatos takaró alatt halkán kacag Rea, a bübajos asszony, akin nem fog az erőszak ereje s aki tekintetével vasat morzsol szét.

... Megtalálta a szívét, a Grál lovagét, keresi tapogatja a vaspáncélon át, hogy kiszakítsa az akaratos, dacos dobogó szívét. És én fekszem, fekszem és nézem az emberem sápadt arcát, igen ó az, a lovag meg a pupos ember, aki az Isten és én nem tudok vele alkudni, csak nézem, hogy mennek egy uton ketten egymás nyomába lépve és nevetnek... En nyögök, mert fáj valamin.

A banktárgyalások.

Beavatott bécsi forrásból jelentik, hogy pénteken *Wekerle* és *Kossuth* fogadni fogja a király. *Andrássy* holnap megjelenik a király előtt kihallgatáson. *Apponyi* és *Kossuth* szombaton mennek együttes kihallgatásra a felséghez. Most már bizonyos, hogy a király budapesti útja elmarad. *Udvari* körök szerint szükséges, hogy a király a külpolitikai helyzet miatt állandóan Bécsben tartózkodjék. Valóság azonban az, hogy az osztrák politikai körök nem akarják, hogy a király Budapestre jöjjön, nehogy magyar befolyás alá kerüljön. *Kossuth* ma reggel a nála megjelent, Bécsben tartózkodó függetlenségi képviselők előtt kijelentette és felhatalmazta őket a kijelentés közlésére, hogy a magyar kormány rendületlenül kitart a kartellbank mellett és ha ez nem sikerült, követelni fogja az önálló bankot, melyből semmiestre sem enged. A bécsi sajtó legnagyobb része ma már elismeri, hogy a bank hangulat Magyarországon őszinte és mély, melylyel föltétlenül számolni kell.

Bécsből táviratozzák: A két kormány között való banktárgyalások ma délelőtt egyegyed 11 órákor kezdődtek a bankgassei magyar miniszteriumban. A tanácskozásokon magyar részről *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter, *Szterényi* József kereskedelemügyi államtitkár, továbbá *Papp Elek* és *Teleszky* János miniszteri tanácsosok, osztrák részről pedig *Bienert* báró miniszterelnök, *Bielinszky* lovag pénzügyminiszter, valamint *Wimmer* Nándor miniszteri tanácsos vett részt. Az érdemleges tárgyalások a kartellbank felett ma lezárultak, de az osztrák kormány csak holnap lesz abban a helyzetben, hogy végső válaszát közölje a magyar kormánynyal. E miatt a két kormány holnap újból összeül.

Csütörtökön a király kihallgatáson fogadja *Wekerle* és *Bienert* bárót, akik a tárgyalások eredményéről tesznek jelentést. A király a magyar pártvezérek meghallgatása után valószínűleg meghallgatja egyik közös minisztert is és pedig *Aerenthal* bárót vagy *Schönaichot*. A magyar kormány vagy az utolsó bécsi tanácskozáson, vagy Budapesten fogja aláírni lemondását.

Bécsből táviratozzák: A magyar kormány Bécsben időző tagjai ma délelőtt a tárgyalás befejezése után a *Sacherben* reggeliztek, ahol délután négy óráig maradtak együtt, élénk eszmecserét folytatva a politikai helyzet felett. Négy órákor *Wekerle* és *Apponyi* eltávoztak, míg *Kossuth*, *Andrássy* gróf és *Zichy* gróf egész fél ótig ott maradtak. *Szterényi* a *Sacherből* egyenesen a pályaudvarra hajtatott, ahonnan öt órákor Budapestre utazott.

A bankügy a Házban

A miniszterelnök a Ház legközelebbi ülésén jelentést tesz a bankügy állásáról. A függetlenségi és 48-as párt hétfőn délután 5 órákor *Kossuth* elnöklésével értekezletet tart. A párt elnöksége ma körlevélben hívta meg a tagokat az értekezletre. A függetlenségi párt a terv szerint valószínűleg kifogja mondani, hogy ragaszkodik az önálló bankhoz.

Andrássy a koalícióról.

Budapestről táviratozzák: *Andrássy* Gyula gróf ma Bécsbe utaztában a szalonkocsiban egy magyar hírlapíróval fogadott.

— Ugyan mondja meg excellenciád, — kérdezte az újságíró — a koalíció igazán tévedésbe ejtette az országot, amikor kormányt váltalt átmeneti időre.

— Szó sincs róla — válaszolt *Andrássy* gróf — hiszen a választójog reformjáról volt szó, ennek megalkotása pedig eddig lehetetlenség volt. Csak a statisztikai adatok összeírásához másfél esztendő kellett. Nem áll tehát, hogy eddig ölbetett kézzel ültünk volna.

Fejérváry Bécsben.

Bécsből táviratozzák: Nagy feltűnést keltett a Bécsben időző magyar politikusok között, hogy *Fejérváry Géza* báró Bécsbe érkezett. *Fejérváry* odautazásának nagy jelentőséget tulajdonítanak annál is inkább, mert *Kristóffy* is ott tartózkodik.

Uj kombinációk?

A Reichpost jelentése szerint *Andrássy* azért hívták Bécsbe, mert a banktárgyalást a zátonyra jutás veszélye fenyegeti és neki be kell folynia a tárgyalásba. A Reichpost szerint a katonai engedmények és a választói reform elejtésével új állapotot akarnak keresni és most ennek megfelelő kormány alakításáról van szó.

Az osztrák álláspont.

Bécsből jelentik: Az osztrák miniszterek tegnap késő este tanácskozássra gyűltek egybe és azt az egyhangú határozatot hozták, hogy a magyar kormány által javasolt kartell-bankot nem fogadják el.

Bécsből jelentik: A helyzet hirtelen rosszra fordult. Az osztrák kormány, mely a tanácskozások első napján bizonyos hajlandóságot tanúsított a magyar javaslatok megfontolására, egyszerre frontot változtatott és tudatta a magyar kormánynyal, hogy a kartellbankot nem fogadja el és hogy a katonai kérdésekben sem hajlandó engedményekre. Eljárása indokolásában az osztrák kormány azt hozta fel, hogy azok a pártok, amelyekre a *Bienert*-kormány támaszkodik, mereven elleneznek minden engedményt Magyarország részére. A magyar kormány tagjait az osztrák kormány ezen értesítése láthatólag deprimálta. Hire jár, hogy az összes magyar minisztereket Bécsbe rendelik és a kabinet egy ott tartandó minisztertanácsos lemond. *Wekerle* már pénteken Budapestre utazik, míg *Kossuth* és *Apponyi* szombaton kihallgatásra akarnak menni a felséghez, hogy ők az önálló banknak megnyerjék. Természetesen mindez hiábavaló kísérlet.

Bécsből jelentik: Bécsi lapok ismét arról írják, hogy a király *Andrássy* fogja a kabinetalakítással megbízni. Már az új választásokat is bejelentik. Hogy ezen hírekből mi igaz, azt most nem igen lehet megmondani, de az bizonyos, hogy *Andrássy*nak Bécsbe való utazása nagy nyugtalanságot keltett tegnap este a függetlenségi pártban. Minden jel arra mutat, hogy Bécsben most semmit se akarnak engedni. A külügyi politika sikerei nagyon erősítették az udvarnál az aulikusok befolyását, akik pedig a magyar követelésekkel szemben mindig a legridegebb álláspontot foglalják el.

Miniszterek a király előtt.

Bécsből táviratozzák: *Andrássy* Gyula gróf holnap délelőtt feltizenkét órákor fog megjelenni audiencián a felség előtt. Valószínű, hogy a belügyminiszter *Wekerle*vel együtt már holnap vissza utazik Budapestre.

Bécsből táviratozzák: *Kossuth* és *Apponyi* audienciájának pontos ideje még mindig ninosen megállapítva. Mindkét miniszter Bécsben marad, míg a kihallgatás idejét meg nem állapítják. A kihallgatás valószínűleg szombaton lesz.

Andrássy az előtérben.

A P. E. ma esti jelentése szerint *Kossuth* Ferenc, *Apponyi* gróf és elsősorban *Andrássy* Gyula grófra igen rossz benyomást tett a bécsi mai esti lapoknak az a felfogása, amely *And-*

rásy gróftól holnapi kihallgatásával kapcsolatban úgy állítja a homlokterbe, mintha Andrásy miniszterelnök jelölt, vagy aspiráns volna. Andrásy a miniszterek hívására jött Bécsbe, hogy segítségét és közreműködését a jelen fontos pillanatban igénybe vegyék. A kormány tagjai teljesen ismerik egymás felfogását és a kabinet egyik tagját sem vezetik személyes tekintetek. Eppen így távol áll most is Andrásy gróftól minden személyes tekintet. A kormány tagjai nagy megütközéssel vettek tudomást a bécsi lapok kifejezésre juttatott támadásáról. Andrásy gróftól távol áll, hogy olosójános szerepet vállaljon.

A függetlenségi párt értekezletei.

A függetlenségi pártkörben tegnap este bizalmas értekeztet volt, a melyről csak ma szivárgott ki híradás. Az értekeztet indítványozói minden hivatalos színezetet kerültek és a konferenciának a helyzetről való tanácskozás címét és jellegét adták. Az a csoport, amely az önálló bank mellett való rendületlen harcot hirdeti, táviratilag hívta Budapestre a vidéken időző függetlenségi képviselőket. Az egybe-hívók annyira kerültek az értekeztet formális voltát, hogy elnöke, Batthyány Tivadar gróf nyomatékosan hangoztatta, hogy csak éppen a fővárosban időző képviselők gyűltek össze tanácskozásra. Igen határozott hangon jelentette ki az elnök és a konferencia más szónoka is, hogy a tanácskozás semmiféle irányban sem jelent bizalmatlanságot a kormány és bármely tagja ellen, itt csupán a tennivalók megvitatásáról lehet szó.

Hoitsy Pál, a függetlenségi párt ügyvivő alelnöke tegnap több ízben telefonon beszélgetett Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterrel és hírül adta neki a párt kedvét és szándékát a bank mellett való állásfoglalás dolgában. Az esti értekeztet elején Hoitsy Pál nem volt jelen, csak később jött el és hírül hozta Kossuth Ferenc következő üzenetét:

— Arra kérem a párt tagjait, hogy várják be türelemmel a bécsi tárgyalás befejezését, de kíváltképen arra kérem őket, hogy semmiféle tüntetést ne rendezzenek, mert ez csak ártalmára lehet az ügyeknek.

Az üzenet következtében történt, hogy az értekeztet semmiféle határozatot nem hozott azon az egy elhatározáson kívül, hogy a párt tagjai valamennyien a fővárosban maradjanak a banktárgyalás végéig és a kormányválság elintézéséig.

A pártkörben a ma este folyamán is nagyon élénk volt az élet. A párt Budapestben időző tagjai közül mindenki ott volt és számos olyan képviselő is jelent meg, aki Bécsből ma tért vissza. A pártkörben lehetett vagy 80—100 képviselő. A vezetőségéből Hoitsy, Batthyány, gróf, Barabás Béla, Holló Lajos és Sághy Gyula jelentek meg. Tóth János államtitkár, aki ma este érkezett meg Bécsből, a pályaudvarról egyenesen a pártkörhöz hajtatott.

A párt tagjai a politikai helyzetről a nagyteremben folytattak élénk diskussziót. Amikor Tóth János megjelent a teremben, a képviselők melegen üdvözölték. Az államtitkár részletesen informálta a jelenlevőket a bécsi tanácskozásokról. Kijelentette, hogy úgy Kossuth Ferenc, mint Apponyi gróf a 48-as pártnak a bankkérdésben elfoglalt programját a nemzeti érdekeknek megfelelően a legnagyobb kitartással képviselik. A nemzet elvitázhatalan jogainak érvényesítése elő azonban, az osztrák kormány a legnagyobb akadályokat igyekszik górdítani. Ennek leküzdésére a függetlenségi párt egységes állásfoglalására van szükség, mert ez a nemzeti érdekek biztosítása és az állam jogainak és közgazdasági érdekeinek sikerét jelenti. A jelenlevők helyeslőleg vették tudomásul az államtitkár kijelentéseit.

SPORT.

+ Az „Aradi Torna-Egyesület” ma, azaz csütörtökön 22-én délután 6 órakor a város háza közgyűlési nagytermében elnök-választó rendkívüli közgyűlést tart. A tagok minél nagyobb számban való megjelenése kéri.

Zárt ajtók mögött.

Az üzemi felügyelő-bizottság ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21.

Ma délután zártan jelentett ülésben foglalkozott az üzemi felügyelő-bizottsága az autobus vállalatot érintő több kérdéssel. Az ott hozott határozatok javaslat alakjában kerülnek a közgyűlés elé és így valami sok értelme a titkolódzásnak nincs. Értjük, ha az üzleti titkokat nem viszik a nyilvánosság elé, de nem lehet elvként felállítani, hogy lennének olyan kérdések a városházán, melyeknek tárgyalásánál a nyilvánosság képviselőjét, a sajtót kirekesztik. A sajtóra kell bízni annak megítélését, vajjon mely ügyek és milyen mértékben a nyilvánosságéi.

Az ülésről a következő tudósítást adjuk:

A felügyelő bizottság először az 1909. év első negyedére vonatkozó igazgatói jelentést tárgyalta. E három hónapban a gépkocsik összesen megtettek 49,405 km-t. A bevétel volt 27,517 kor. 57 fill. Üzemnap volt 94 (közbeesett a sztrájk.) Km-enként egy kocsi a bevétel 57 kor. 21 fill., míg a múlt félévben a bevétel kocsikilométerenként 59 kor. 60 fill. volt. Az utasok száma volt 22,027, ami a tavalyi átlagnál valamivel kevesebb; javítás kitett 194 javítási napot.

A bizottság a jelentésben először azt kifogásolta, hogy a kiadások nincsenek kimutatva. Szükségesnek tartják a havonkénti kimutatást. Szathmáry üzemiigazgató kijelentette, hogy részben nagy elfoglaltsága, részben a személyzet ehhez való elégtelensége miatt nem készülhetett el ezzel; a hátralékot most dolgozzák fel és június végére készen lesznek.

Hosszu vita indult meg ezután a jelentés felett. Sztankovics Miklós, Neuman Adolf, Reisinger Sándor, Fetter Géza, Kilenyi János, Rosenberg Miksa dr., Virágh Lajos szölk a kérdéshez, végre is kimondta a bizottság, hogy a jelentést most tudomásul nem veszi és felhívja az igazgatót, hogy a rendelkezésére álló vagy időközben szaporítandó munkaerővel adjon részletes és pontos kimutatást a legközelebbi ülésen a kiadásokról is. A vita során különösen kifogásolták az egyes autbuszok napi teljesítményét, melyet a napi 90—100 kilométer átlagban kevesnek tartanak.

Az új garázs kérdése került ezután tárgyalás alá. Szathmáry előterjesztése szerint a mostani garázs teljességgel meg nem felel, mert teljesen forgalmon kívül esik és így sok idővesztést okoz s mert télen nem fűthető. A bizottság ezért elhatározta, hogy javaslatot terjeszt a tanács elé, lépjen az érintkezésbe a Westinghouse-gyár igazgatóságával, hogy milyen feltételek mellett hajlandó az telepén az autbuszok számára garázst építeni és ott az autbuszokat tartani és esetleg kijavítani. Ha a gyárral nem lehetne megegyezni, a vállalatnak kellene megoldani az új garázs kérdését.

Ezután a múlt esonka év mérlegét revideálta át a bizottság. A mérlegét részletesen ismertették, mikor a közlekedési bizottság foglalkozott vele. Rendben levőnek találták a felügyelő és elfogadásra ajánlják. A 17 ezer korona felesleget értékesítés címén a veszteség számlára írták.

A teher-autobusz beszerzésére vonatkozó üzemiigazgatói előterjesztést nem fogadták el, mert remélhető, hogy a jövőben nem lesz annyi soffőr kiképzésre szükség, mint a múltban és a teherkocsi elsősorban ezt a célt volt szolgáló.

Az igazgató azt javasolta, hogy új személykocsikat szerezzen be a város az üzemi fokozására. Ezt is mellőzte a bizottság ezidőszereint, mert még nem telt el elég idő ahhoz, hogy tiszta képet nyerjen a jövedelmezőségről. Utasította az igazgatót, hogy a kocsikat jobban használja ki és naponta 150 kilométernyi utat futtasson be minden egyes kocsival.

A fentartási és reparációs költségek bár nem haladják meg a normális mértéket, a bizottság mégis behatóan kutatta a nagy elhasz-

nálódásnak okát. Ezt a sok megállóhely létesítésében találja, a mi tönkreteszi a gépet, a féket és a gummit. Megállóhely megszüntetést nem hozott javaslatba, de feltárja a közgyűlés előtt a helyzetet és majd az határoz a kérdésben.

A Lloyd helyiség kérdése

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21.

Irtunk arról, hogy az aradi Lloyd-társulat vasárnapi közgyűlése foglalkozik a helyiség kérdésével. Ma egy érdekes megoldási terv vetődött fel, amely a város vezetőségét is foglalkoztatja. A Lloyd helyiség bérlője egy beadványt nyújtott át. Mittler Izidor dr. ügyvéd útján Varjassy Lajos polgármesternek, melynek intenciójával a tanács egyetért és pártolólag terjeszti a közgyűlés elé is.

A beadvány a következőképp hangzik:

A tekintetes tanács is bizonyára tudomásul bír arról a városszerte elterjedt és hírlapilag is közölt tényről, hogy az aradi Lloyd-társulat a városi bérházban tölem albérletben birt helyiségekből kiköltözködni és az ujonnan építendő Almay-féle házba átmenni óhajt s evégből folyó hó 25-én vasárnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tart. A Lloyd-társulatot a mostani bérlemény elhagyására annak alkalmatlan volta készíteti s habár én a társulatnak 20,000 koronát ajánlottam fel a helyiségek lakályosabbá tétele és modern berendezésére, ez mégsem elégitő, mert a feljárt, az udvar és a szobák kicsiny volta a bérleményt még mindig alkalmatlanná teszik.

A Lloyd-társulat továbbra is bérlőnek tehát csak úgy volna megtartható, ha Arad városa mint háztulajdonos, a feljárt és udvar átalakítása, valamint a szükséges falkiváltások által a helyiséget megfelelővé tenné. Ez iránt régebben már folyamodtam is a tekintetes Tanácshoz és a szükséges átalakítások a mérnöki hivatalnál tervbe is vannak véve. Az átalakítások elhatározása azonban rendkívül sürgős, mert ha arra nézve a Lloyd-társulat a f. hó 25-én tartandó közgyűlésén, melynek napirendjére a bérletre vonatkozó határozathozatal van kitűzve, tájékoztatást nem nyerne, úgy a mostani bérleményt elhagyná. Már pedig a városnak fontos anyagi érdeke az, hogy bérháza minél gyümölcsözőbbek legyenek, ugyde az esetben, ha a Lloyd a városi kávéházzal kapcsolatos mostani bérhelyiségeihől kiköltözködnék, úgy az nemcsak az általa most albérletben birt helyiségek bérértékét csökkentené, hanem magának a Városi kávéháznak értékéből is sokat venne el, úgy, hogy a kávéház bérlője sem fizethetné többé a városnak azt a bérösszeget, amelyet mostan fizet, úgy hogy a városi bérház jövedelme jelentősen csökkenne.

A város jól felfogott érdeke tehát azt kívánja, hogy bértárgvainak értékesítését előrelátható intézkedéssel megakadályoztassék miert is tisztelettel alulírott, mint a Városi kávéház bérlője Mittler Izidor dr. ügyvédem által azon kérelemmel vagyok bátor a tekintetes Tanács elé járulni:

miszerint sürgősen egy rendkívüli tanácsülést összehívni, azon a szükséges átalakítások keresztülvitelét elhatározni és erről az érdekelteket végzésileg értesíteni méltóztatásuk.

Tisztelettel

Fürst János,

a Városi Kávéház bérlője.

A tanács ma délelőtt rendkívüli ülésben foglalkozott a kérelemmel és kimondta, hogy azt teljesíthetőnek tartja. Az átalakítást hajlandó végrehajtani, ha a bérlő kötelezőleg je-

lenti ki, hogy a költségekhez tízezer koronával járul. A közgyűléshez ily értelemben pártoló javaslattal terjeszti be a kérvényt. A tanács már régebben utasította a mérnöki hivatalt, hogy készítsen egy tervet, melynek alapján a mai alkalmatlannak bizonyult klubhelyiségeket tágasabbá, modernebbé lehetne átalakítani. Ezt a tervet most a Lloyd vezetőségének kívánalmaihoz képest fogják moderálni.

Olcsóbb lesz a piac.

Tilos az elővásárlás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21

A polgármester Budapesten járt és a miniszteriumokban megsürgette azokat a közgyűlési határozatokat, szabályrendeleteket, melyek elintézése nemcsak sokáig várat magára, hanem kimutathatólag anyagi károkat is okozott a késlekedő kormányhatósági felülbírálat. Ilyen természetű ügy a hidkölesön, de különösen zsebbe vágó jelentőségű a vásári rendtartásról alkotott szabályrendelet.

A piaci drágaságot, rendetlenséget és egészségellenes állapotokat akarja megszüntetni az a szabályzat, melyet a törvényhatóság már majdnem két esztendeje elkészített. Elkészítette pedig az egész lakosság örökös panaszainak, zúgolódásainak hatása alatt és egész a mai napig harcot viva a kereskedelmi minisztérium ama álláspontjával, amely a szabályrendelet leglényegesebb intézkedésének életbeléptetését késleltette. Ez az a szakasz, mely kimondja, hogy az élelmi piacokon árusítóknak *el van tiltva* a termelőktől behozott árukat a nap egy meghatározott órája előtt összevásárolniok.

A minisztérium ebben a szabad kereskedelem korlátozását látta. De országszerte irtak fel a városok a piaci nagy árusok és kofák élelmiszer uzsorájának meggráblása céljából és végre a minisztérium is belátta, hogy a városoknak a drágaság alatt roskadozó lakosságát meg kell óvni a teljes és türethetetlen kiszípolozástól.

Varjassy Lajos polgármester kedden volt a kereskedelmi minisztériumban, ahol érdeklődött a szabályrendelet sorsa iránt és feltárva a helyzetet, amely az aradi piacon uralkodik, arra kérte az ügy előadókat, hogy mihamarabb intézzék el, mert az állapotok már tarthatatlannak. Az előadó értesítette a polgármestert, hogy elvi okokból elleneztek a jóváhagyást a kereskedelmi minisztériumban, de az igazságügyi kormány is sok ellenvetést tett a szabályrendeletre. Bizonyos deliktumoknak kihágássá történt minősítését ellenzik és azt kívánják, ezek a részletek újból dolgoztassanak át. Minthogy ez a vitális rész életbeléptetését azonban késleltetné, a kereskedelmi minisztérium úgy intézkedik, hogy pár napon belül leküldi a városnak a szabályrendeletet azzal, hogy az *elővételi tilalmat tartalmazó intézkedéseket el látja jóváhagyásával* és így az azonnal kötelező erejűvé válik, míg az említett, az igazságügyminisztérium által felsorolt észrevételekkel kísért paragrafusok revízió alá veendőek.

A polgármester még a mai nap intézkedett, hogy az összes előmunkálatok készen várják a kofák garázdálkodásának megtörését jelentő miniszteri leirat megérkezését.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi polgári jótékony nőegylet folyó 25-ikén d. e. 11 órakor a városháza kisterében tartja rendes évi közgyűlését, melyre szívesen meghívja az érdeklődőket az elnökség.

Az új törökök győzelme.

Vértelen megegyezés. — A reakció bukása.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 21.

Az ifju-törökök és az új szultán.

Berlinből táviratozzák: Egy konstantinápolyi hírlapíró beszélgetést folytatott az ifju-török párt egyik vezetőjével, aki a következő nagyon érdekes nyilatkozatot tette:

— Mára várjuk Abdul Hamid szultán lemondását. Én tehát már Resad effendiről, az új szultánról beszélek és feltárom Önnek azt az álláspontot, melyet a modern törökség vele szemben elfoglal. Ezt az álláspontot leginkább így jellemezhetem: Mi szívesen fogadjuk őt, de *semmi különös szeretetet nem érezünk iránta*. Resad effendi szultán lesz, még pedig azért, mert az ozmán házi törvények már 400 év óta állanak fenn és mi azokat egyszerűen nem törölhetjük el. Így hát a 64 éves Resad szultán lesz. Mi tudjuk, hogy ő is úgy nevelődött, mint az összes ozmán hercegek és ezért úgy a tényleges, mint átvitt értelemben *távol áll a világtól* és annak dolgairól *sejtelve sincs. De le tudja írni a nevét* és van annyi esze, hogy ezt a képességét használja, amikor egy miniszter aktát tart eléje aláírás végett.

— Láthatja hát ön, hogy mi nem nézünk valami különös várakozással a trónváltás elé. De éppen ezért tudjuk, hogy milyen garanciát ad az, ha egy *tisztán reprezentatív* uralkodó reális államférfiúi erőkből megtalálja kiegészítését. Hogy ilyenek vannak a mi birodalmunkban, a mostani események is bizonyítják. Resad tehát nem sokat árthat a népnek. Ha szabadságunkban lett volna választani a hercegek között, *semmi esetre sem őt választottuk volna*. De nekünk nem az a fontos, hogy ki ül a trónon, hanem, hogy *kik veszik körül a trónt* és hogy milyen biztosíték van arra, hogy ezek minden pillanatban felléphetnek. Ilyen biztosítékokban nem lesz hiány, erről kezeskedhetünk az egész világnak. Resad effendi az ő „patonának” nevezett börtönéből először akkor lépett ki, mikor az alkotmány szabadságot hozott az összes ozmánoknak. E mozgási szabadságának eddig kevés hasznát vette. Alig tud valaki róla és ha lehet impreszióról beszélni, akkor el lehet mondani, hogy ő igen nyugodt, mondhatni aluszékony természetű. *Csak aludjon nyugodtan, mint padisah is!* A török nép a szabadságnak és az alkotmánynak nem egy kipróbált órével rendelkezik.

Készülődés a főváros ostromára.

Alkudozások.

Konstantinápolyból táviratozzák: A fővárosnak az új török csapatok által való megszállása minden pillanatban várható. Az utcán kevés katona van, de tisztek tömegesen járkálnak. Elhatározták, hogy Konstantinápolyt nem védik meg, legfeljebb a Yildizt.

Konstantinápolyból táviratozzák: Az elő-

Az új törökökhöz hű csapatok impozáns előnyomulása megrémítette a reakciós kormányt és ma már megindultak a kompromisszum tárgyalások, amelyek valószínűleg eredményre fognak vezetni. Holnapután kell eldőlnie, vajjon a török főváros kardcsapás nélkül hódol meg Enver bey katonái előtt, vagy pedig testvér vérszátja Sztambul utcáit.

A szultán sorsa meg van peesételve. Mint gyengeelméjűt, internálni fogják.

Ma érkezett távirataink a következőképp mondják el a mai nap eseményeit:

Abdul Hamid sorsa.

A szultán lemondása.

Londonból táviratozzák: A Times és a Daily Telegraph konstantinápolyi táviratai szerint a szultán sorsa már eldőlt. A tegnapi miniszteri tanácsnak csak az volt a célja, hogy a szultán elmozdításáról szóló felvételt elkészítse. Miután a Korán szerint a szultánt csak elmebaja esetében lehet a trónról eltávolítani, a miniszteri tanács elhatározta, hogy a szultánt beszámíthatatlannak nyilvánítja s ezt legutóbbi ingadozó viselkedésével okolja meg. Ebben az esetben a szultánt számos palotájának egyikében élete fogytáig internálni fogják és a sejkül Resad effendit fogja Kalifának proklamálni.

Bukarestből táviratozzák: Sait Halim, török szenátor, aki Konstantinápolyból elmene-kült, ma ide érkezett. A szenátor elmondotta, hogy utját milyen viszontagságok között sikerült megtenni.

Párisból jelentik: A Havas-ügynökség jelentései Konstantinápolyból tegnapi kelettel: Dsevat bej, a szultán első titkára ma kijelentette, hogy a szultán semmiféle olyan levelet nem kapott, amely lemondását követelné és hozzátette, hogy ha a hadsereg kívánná a szultán lemondását, e kívánságnak a szultán azonnal eleget tenne. Dsevat bej kijelentette továbbá, hogy a szultán tökéletesen nyugodt. A szultán nemcsak a tartományokból, hanem Szalonikiből is és a hadsereg köréből is hódoló táviratokat kapott. Azt hiszik, hogy a macedón csapatok holnapra várják a konstantinápolyi helyőrséggel folytatott tárgyalások eredményét.

Konstantinápolyból jelentik: A szultán még nem tekinti magát elveszettnek. A Yildiz-palotában tegnap reggel óra látszólag teljes nyugalom uralkodik, de a kulisszák mögött annál lázasabban folyik a munka. A nagyvezér órák hosszában át időzött a szultánnal és benyújtotta lemondását. A szultán csak nagy erőlködéssel és hosszas rábeszélés után bírhatta rá a nagyvezérről, hogy legalább még néhány napig maradjon meg hivatalában. Egyidejűleg tárgyalások folytak az Yildiz palota titkársága és az orosz, francia és angol nagykövetség között. A palota és Csataldzsa közt sürriin váltottak táviratot.

Konstantinápolyból táviratozzák: Azt hiszik, hogy a szultán lemondásáról szóló hír alaptalan. A trónörökös Resad effendi vonakodik a trónt elfogadni. Nem lehetetlen, hogy a szultán trónörökössé kedvenc fiát, Urhan Eddin effendit fogja kinevezni.

renyomuló hadsereg egészen a Fekete-tengerig vonult és a Boszporust körülzárta. Azt hiszik, hogy ma estére az új törököknek elegendő csapat áll rendelkezésükre.

Londonból táviratozzák: Konstantinápolyból jelentik: A katonai kordon, amely a fővárost körülvonja, egyre szorosabb lesz. A csapatok már csak két kilométernyire vannak a fővárostól. Szalonikiból hat katonai vonat érkezett Konstantinápolyba. A katonák bámulatos pontossággal hajtják végre az intézkedéseket.

Konstantinápolyból táviratozzák: Holnap reggel 40 ezer katona fog állni Konstantinápoly előtt. A vezérek elhatározták, hogy Konstantinápolyt nemcsak okkupálják, hanem a lakosságot a kis-ázsiai csapatok ellen is megvédelmezik.

San-Stefanóból táviratozzák: Tizenegy ifjú török képviselőt, akik ideérkeztek, a szofták meggyilkolták. A képviselők mindannyian Macedóniában kaptak mandátumot. Közöttük 8 ifjú török, 2 görög és egy albán volt.

Konstantinápolyból táviratozzák: A helyzet következtében a gárdatisztek parancsnoka visszavonta lemondását. A bevonult csapatok — hír szerint — nem akarják a kormányt felelősségre vonni, vagy elmozdítani. Ha ez a hír fedi a valóságot, ez csak kompromisszum alapján történhetett. A szultán környezete a legutolsó pillanatig tévedésben tartotta a szultánt, aki azt hitte, hogy az elvonuló csapatok az ő katonái. A szultán, amikor megtudta a valóságot, dühös lett, úgy, hogy környezete alig meri megközelíteni.

Londonból táviratozzák. Konstantinápolyból jelentik: Az új török bizottságnak az a terve, hogy az összes középületeket megszállja és mindazokat, akiknek a legutóbbi fosztogatásokban részük volt, katonai törvényszék elé állíttatja.

Huszni tábornoknak, a közeledő hadsereg parancsnokának tegnapi kiáltványa Konstantinápoly lakosságához így hangzik: —

1. A nemzet, amely megtörté az évek óta önkényeskedő abszolutizmust, ismét helyreállította az alkotmányos uralmat. E véráldozat nélkül keresztülvitt változás által sujtott gyáva elemek ezerszámú intrikákhoz folyamodtak, meg akarták rontani alkotmányunkat és előidézték az egész emberiség által elítélt szomorú konstantinápolyi eseményeket.

2. Amidőn a nemzet látta, hogy az alkotmányt, a nemzet életének, sorsának, a seriatusnak és a közjónak egyetlen biztosítékát lábbal tiporják és amidőn fölismerte annak szükségességét, hogy az e gyáva tetteiben valóban bűnös elemek megbüntessenek, a maga egészében elhatározta, hogy Konstantinápolyba vonul. Végrehajtásképpen első sorban a hadtestet küldte ide, amelyet Konstantinápoly falai előtt láttok.

3. A közeledő hadsereg feladata és célja, hogy alkotmányos kormányzásunkat úgy megszilárdítsa, hogy semmiféle hatalom ne legyen képes megingatni, hogy bebizonyítsa, hogy nincs törvény és hatalom a seriatus által megerősített alkotmány felett és az árulóknak, akik az alkotmány helyreállítása miatt elégedetlenkednek, utolsó és maradandó hatású leckét adjon.

4. A lakosság, valamint a semleges magatartást követett katonák védelemben fognak részülni. Csak a gyújtogatók, az agitátorok és segítőitársaik nem fogják elkerülni a megérdemelt büntetést.

5. Az ulémák intézményét tisztelni fogjuk, egyes kékék azonban, akik ulémáknak öltözve merészek voltak a vallást meggyalázni és lázadásra izgatni, nem menekülnek a törvényszerű büntetés alól.

6. A képviselők és az ezek által választott,

tetát bizalmukra méltóknak tekintett miniszterek életét megvédjük, ugyisintén azokat a jogokat, amelyeket az alkotmány alapján bírnak.

7. Minden intézkedés megtétetik arra nézve, hogy a katonai operációk folyamán, amelyek a haza és a nemzet érdekében szükségessé váltak, — az ország belső nyugalma ne zavartassék és az összes lakosok élete biztossághau legyen.

8. Az idegen missziók főnökeit, valamint az összes külföldieket bántatlanul hagyjuk és nem fogjuk zaklatni.

9. Reszkessenek azonban a bujtogatók és a véres konstantinápolyi események előidézői, akik számadással tartoznak azok lelkeinek, akik a tragikus konstantinápolyi események alatt vértanu halált szenvedtek. Mindenki tudja ezt meg és maradjon nyugodtan.

Konstantinápolyból táviratozzák: A kabinet közli a következő békefeltételeket a vezérekkel:

1. Ha a szultán letételének követelését elejtik.

2. A konstantinápolyi haderő nagy részét elbocsájtják és a szaloniki-i csapatokkal pótolják.

3. A főváros rendjének fenntartásával 600 macedoniai katonát bíznak meg.

4. A szaloniki-ikatonaság egyelőre nem vonul be a fővárosba.

5. A kormány megfelelő proklamációt bocsát a néphez.

6. Az összes csapatok új esküt tesznek.

7. A kormány bizonyos a felől, hogy a konstantinápolyi haderő megadja magát, csupán egyik kaszárnya 500 katonájának magartartása bizonytalan.

Békés megegyezés.

Konstantinápolyból táviratozzák: A közeledő hadsereggel megegyezés jött létre. A Yildizben nyugodtan várják a fejleményeket. A nagyvezér, a hadügyminiszter és hadtestparancsnok, visszavonták lemondásukat.

Konstantinápolyból táviratozzák: A krízis végleges megoldásának holnaputánig kell megtörténnie.

Szalonikiból táviratozzák: A komité körök azt jelentik, hogy a komité a békefeltételeket elfogadta. Allítólag már készül is a proklamáció, amellyel ezt tudatja.

VIZSGÁLAT

az elkártyázott ezredek miatt.

Jakabfiy Iván kihallgatása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 21.

Az Aradi Közlöny mai számában írt arról, hogy egy aradi fiatal földbirtokostól Arad egyik éjjeli kávéházában nagyobb pénzösszeget nyertek el. Mai cikkünkben még nevéket nem említettünk, mert a rendőrség nem folytatott vizsgálatot az ügyben. Most azonban már közölhetjük a különös kártyaparti szereplőinek neveit is, mert a rendőrség ma megkezdte az ügyben a nyomozást és a következőket sikerült megállapítani.

Pénteken éjszaka Jakabfiy Iván ismert aradi földbirtokos betévedt a Szabadságtér és Hunyady-utca sarkán lévő Abbázia kávéházba, ahol a kasszárnökkel beszélgetésbe elegyedett. Erősen hajnalodott már, amikor odament a kassza mellett szórakozó földbirtokoshoz egy Auerbach nevű kávéházi vendég, akit a hatóságok már nem egyszer büntettek meg tiltott cselekmények miatt.

Azt az ajánlatot tette a földbirtokosnak, hogy kártyázzanak. Ez elfogadta az ajánlatot és megindult a játék olyanformán, ahogyan ma már megirtuk. Amikor Jakabfiytól minden

pénzt elnyertek a korrekt-játékosok, azt ajánlották, hogy játszanak tovább. A kártyázás további folyamán a földbirtokos nem 400 koronát, hanem 6700 koronát vesztett fölírásra. Ez összegről a kártyások elismervényt (bont kértek Jakabfiytól s ő adott is. A kártyások azután föltűnés nélkül eltűntek a jó zsák mánynyal.

A rendőrség megállapította azt is, hogy különös kártyaparti alkalmával Kovács Artur a kávéház tulajdonosa nem volt az üzletben mert már lefeküdt. Amikor értesült a fölháborító cselekedetről, azonnal intézkedett, hogy Auerbach és társai visszaadják Jakabfiynak a elismervényt, ami meg is történt.

A rendőrség ma délutánra megidézte Jakabfiy Ivánt és Berecz Ferenc alkapitányt a hallgatta. A földbirtokos elmondta, hogyan történt az eset. A rendőrség folytatja a vizsgálatot annak megállapítása végett, hogy hán uton vándoroltak-e az ezredek Jakabfiytól Auerbach-csoporthoz?

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Dollárkirálynő. Operett. Zilahi-Singhoffer Vilma vendégfelleptével. (A berlet).

Péntek: Tattárjárás. Operett. Zilahy-Singhoffer Vilma vendégfelleptével. (B berlet).

Szombat: Vöröstarló. Színmű. Hegyessy Mari vendégfelleptével. (C berlet).

Vasárnap: Dulután. Félhelyekkel: Gül Baba. Operett. Este: Rendes helyekkel: Lovódiára. dráma. Hegyessy Mari vendégfelleptével. (A berlet).

Hétfő: Öröög. Vigjáték. Zilahi Gyula vendégfelleptével.

* **Zilahyné vendégjátéka.** Az aradi közönség régi, kedves ismerőse lépett föl ma este „erdészleány” Krisztina szerepében. Amióta hagyta Aradot Zilahyné, azóta színpadi tinja csak tökéletesebb lett, hangja pedig radt az az üde, csengő, mely régi sikereit színterén mindig sok tapsot és elismerést tatott neki. A közönség egész este ünneplé vendégművésznőt és az első felvonás vé virágokkal halmozta el. Játéka, éneke, tá és a tolettjeiben kifejtett izlés: egyaránt szolgáltak az ünnepélyes fogadtatásra. Az adás különben is elsőrendű volt. Emelte er színvonalát Martonfi pompás József csász. Ez a fiatal, kiváló művészember annyi ele ciával, annyi előkelő mérséklettel játszott, amíg egyrészt a nyílt színen viharos t kapott, másrészt természetesen napire vetette azt a problémát, hogy tulajdonk miért is kell megválnia az aradi színpadtól nek a kvalitásos, elegáns fiatal művész. Az előadás többi szereplői minden igye tükkel emelni törekedtek az est sikerét. Kóné táncát megújráztatták, H. Fekete Ai pedig szép énekéért virágot kapott. Kun továbbá Leövey, Polgár, Várnai és Fe jók voltak, mint mindig. Az előadást tel nézte végig. (***)

* **A Gyilkos premierje.** A színház d személyzete nagy ambícióval készül Vass I dr. államvasuti fogalmazónak a Gyilkos színművére, amelynek premierje a jövő végén lesz.

* **Hegyessy Mari vendégfellepése.** Szombati kezd meg két estére tervezett vendégje K. Hegyessy Mari, a budapesti Nemzeti ház kiváló művésznője. Szombaton a talár híres fő női szerepét játsza.

* **Az iskolatársak.** Tévesen jelöli me Uránia színlapja Leon Xanroffnak az iskolatársak című darabját drámának, holott a józsi áprilisi tréfa, mely pompás szórakozó szolgál a közönségnek. Egy kikapós férfi, közik egy rég nem látott iskolatársával, együtt lumpolják át az éjszakát. Hajnal két berugott ember egy szenesasszony nyakát dik és aztán megrakva zsebeiket szénnel,

ennek. A feleséget egy fontos értekezlettel nitották el, ez a vihar tehát elvonult fejük ett. Egyszerre az újságot veszi kezébe a férj irtózatossággal megdöbbenéssel olvassa, hogy a jnali órákban két jól öltözött részeg ember gyilkolt egy szentesasszonyt, a rendőrség omon van. Kétségbeesetten gondolnak vissza eseményekre, de a gyilkosságra nem emeznek. Rettenetes félelmükben öngyilkosságra odolnak, mikor megjelenik a holtak hitt mes asszony, s kiderül, hogy a feleség egy mine évvel ezelőtt megjelent április elseji ággal cserélte ki a mait és a férj abból olta a rémes hirt. A mulatságos história hant nevetésre készíti a közönséget.

A KALANDOR.

Robelly Jenő odisszeája.

(Fővárosi tudósítónktól.) A napokban egy yatott élet ért véget. Röviden jelentették a la- hogy Robelly Jenő vívómester Montekarló- meghalt. Ez a rideg gyászjelentés már maga vos, mert a halál nem a hirhódjátéklarlang jában érte utól a viszontagságos életű embert, m Sanremóban, az olasz pálmák alatt. Két l ezelőtt került ide, hogy gyógyulást keressen almasodott tüdőbajára. Ezt is a küzdelmek an szerzte, a vívó-élet megörölte szerzeze- s aki nemrég még félelmes volt a kardforga- n, halovány árnyéka lett a hajdan dalás fő-

Sanremóban a Via Roma 48. számú házában : Robelly. Egy föltűnő termetű, elegáns, elvirágozott szépség volt a hü, odaadó társa. Farinkov orosz grófnőnek nevezte magát s nőtt, mint festőné mulatkozott be. Az oro- ak osakugyan van ilyen nevű híres és ün- t művésznőjük, akinek festményeit messze i ismerik. Am az exvívómester metresszét senki se látta festeni, gyakrabban főzött illa- aprikást, halászlét, aminek zamátát aligha a zusok mellől hozta magával. Sanremóban magyarok egymás közt maguknak rekla- r a temperamentumos asszonyt, aki különben stalanul beszélt magyarul és akinek a a hasonlatosabb volt egy szegedi menyecs- z, mint akár egy moszkvai arisztokrata höl- z, akár egy montekarlói kokottóhoz. Mikor már senkise törődött Robellyvel, mikor ai, rokonai mind elhagyták, ez a nő állt il az oldalán. A szerelmes kutya hiúségével őtt rajta, ő tette rá a jeges borogatást, mi- lszerecséltent negyven fokos láz gyötörte, ki pénz után, mikor mindentől kifogytak, gy annyira vágyott a csókja után, hogy tn az életét kockáztatta vele. Egyszer be- e a sanremoi orvoshoz és könyezve, rémülten enácsot:

1. Doktor ur, segítsen rajtunk, az uram olyan tes, hogy bele fog halni.
2. Ez orvos akkor meglátogatta a nagybetegot v a halál pirját látta az arcán. Néhány hé- ltott még a szenvedés, az utolsó napokban lükérezni. Egy napon aztán nem jelent meg üMehalt.

ki ismeretes váltohamisítás után külföldre Robelly, aki Szegeden, majd Budapesten ifjómú vivóiskolát. Csakhamar kenyérhez ju- jár londoni cirkuszban, ahol mint egyszerű le produkálta magát. Azután Amerikába vi- t át és itt a magyar esikóst mutatta be az okban. Sok pénzt szerzett, de nyughatatlau kalandorelétre ragadta. Visszajött Európába, nterlakenben élt, majd Montekarlóba hordta egyűjtött ezeket és a rutott-asztalnál csak- elusztatta. Neki csak a szenvedély maradt, ihetetlenül fokozódott s idők során a ha- let betegévé tette. Sanremóban is valóságos zenszokat rendezett, kis ruletteket hordo-

zott magával, tanulta, próbálta a fortélyát s utóbb egész rendszereket állított föl. Pénz nélkül azon- ban kevés hasznát vette ennek a tudománynak. Jött a kór és betegágyba döntötte.

Senkise sem segítette most már és a kard helyetti ronót vett a kezébe a zseniális ember. Már fiatal- ember korában hegedüvirtuózzá képezte ki magát s most visszatért első szerelméhez. A Rivierán hangversenyeket rendezett, amellel szonvedélyesen foglalkozott régi hegedük eladásával. Amadeuszokat, Stradivariuszokat vett és adott el s a haszon- ból éldogott.

Ha magyarul összekerült, nagy öröme volt s mindjárt azt kezdte bizonyítani, hogy igaztalanul huroolták meg. Ő nem bünös, nem hamisított váltót, csak ráfogták. Esküdzött égő-földre és akik elhitték neki, azokat halálból ellátta a Rivie- rán nagyon is szükséges figyelmeztetéssel, hogy óvakodjanak a magyar szélhámusoktól. Szegényt meghagyták abban a hitében, hogy ő nem kalandor, megmaradt a régi snajdig gvallérnak s őzzel az engesztelő tudattal szállt sírba az utolsó évtizedek egyik legérdekesebb bolygó magyarja.

Beszámoló a színházi évről.

Az igazgató jelentése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 21

Május tizedikén játszik utóljára a mostani szintársulat az aradi Nemzeti Színházban és ebben az összetételében többé már nem tér vissza a kőszínházba. Azért a színházi bizott- ság helyesen eselekedett, hogy ma tartott ülésén nem mulasztotta el az alkalmat, hogy a szintársulat és igazgató működéséről a teljes elismerés és díszlet hangján emlékezzék meg. Ugy az előadások nívója, mint a műsor válto- zatossága, különösen az ujdonságok és ven- dégszerepléseknek az országban egyedül álló nagy száma váltották ki a bizottságnak azt a meggyőződését, hogy a törvényhatósági bizott- ság elé azzal a javaslattal kell lépnie, fejezze ki a város elismerését Szendrey Mihály igaz- gatóval és társulatával szemben.

Ennek a határozatnak alapul szolgáltak azok a jelentések, melyeket az igazgató a szin- ház most befejeződő szezonjáról és a jövő idényre szervezett társulatról terjesztett elő.

— Az idei színházi idény — ugymond az igazgató — utolsó színházi bizottsági ülésén engedje meg a tekintetes bizottság, hogy a lefolyt idényről tisztelettel beszámoljak:

1908. évi szeptember hó 26-tól, 1909. május hó 3-áig volt 255 előadás, ezek közül ujdonság volt 33:

Kék egér vigjáték, Dollár királynő ope- rett, Helyreasszony népszimű, Felisten szim- mű, Kis trafikós leány bohózat, Mignon opera, Remény szimű, Komédiások operett, Kutya van a kertben bohózat, Szerencse fia vigjáték, Csókkirály operett, Virraszt a szerelem vig- játék, A pénz szimű, Kodolyas paraszt ope- rett, Tuló parttól szimű, Farsitos kisasszony operette, Szerelmeskedés szimű, Othello opera, Visszatérés Jeruzsálemből szimű, Izrael szim- mű, A király vigjáték, Forradalmi nász szim- mű, Erdészleány operette, Falusi verebek falusi történet, Kivándorló szimű, Tűzmadók szimű, Vadkacsa komédia, Biboros szimű, Hivatalnok urak dráma, Gyilkos szimű, Tán- cos huszárok operette, Föld szimű.

Amint a t. bizottság láthatja, színrehozta minden sikert aratott ujdonságot, igyekeztem az ujdonságokat úgy összeállítani, hogy az ugy- nevezett színházi darabokat és a helyi darabo- kat elkerüljem.

Opera előadások voltak: Mignon 5 estén, Parasztbucsi 2 estén, Bajazzók 2 estén,

Aida 2 estén, Carmen 2 estén, Párlangó kis- asszony 3 estén, Faust 2 estén, Othello 3 estén, Lucia 3 estén, Rigoletto 2 estén, Tra- viata 2 estén.

Vendégek voltak:

Malaczky Bianka 1 este, Fodoré Aranka 3 e, Raskó Géza 6 e, Bárdos Irma 1 e, Ger- luki Hermin 1 e, Jászai Mari 4 e, Szoyev Ilonka 3 e, Százi Gizi 2 e, Ujházi Ede 5 e, Komlóssy Emma 22 e, Kovács Mihály 3 e, Ternovszky-Margit 2 e, Olasz énekesek 5 e, Gál Gyula 10 e, Márkus Emma 4 e, Zilahyné S. Vilma 3 e, Zilahy Gyula 1 e, Hegyesi Mari 2 este. Volt tehát 77 estén vendég bérletben rendes helyárrakkal.

Midőn bátor vagyok még tisztelettel meg- jegyezni, hogy az egész idényben egyetlen esetben volt napi műsorváltozás és hogy igye- keztem az észlelt és a bizottság által felhozott hiányokról a lehetőségig gondoskodni, tisztelet- tel kérem jelentésem tudomásul vételét.

A bizottság, mint említettük, nemcsak tu- domásul vette, hanem azt javasolja, hogy a törvényhatósági bizottság fejezze ki elismerését a társulattal és igazgatóval szemben.

Ezután a jövő évre szervezett szintársulat névsorával ismertette meg a bizottságot az igazgató a következő jelentés kapcsán:

Van szerencsém a t. színházi bizottságnak az 1909—10. színházi idényre szervezett szintársu- latom névsorát bemutatni azon kérelemmel, méltóztassék jelen névsoromat Magyarország bármely elsőrendű városa színházához mérni és bizton merem állítani, hogy jelen névsor úgy művészeti tekintetben, mint anyagilag első he- lyen fog állani.

A mai nehéz színházi viszonyok között is igyekeztem mindazon hibákat, amelyekre az elmúlt idényben a színházi bizottság és a sajtó jóakarólag figyelmeztetett, pótolni, így a női kart és részben a férfikart is teljesen újja szer- veztem. Szerződöttem énekes bonvivánt, éne- kesnőt, sőt egy egész opera-együttest; ezzel óhaj- tom lehetővé tenni, hogy változatos és gyakori opera-estéi legyenek a bérlet-közönségnek.

Enekesnők:

Wlassák Vilma opera és operette, Pieroni L. opera, Dióssy Nusi operett-szubrett, Róitay Boriska táncos-szubrett, Zalay Margit, Kun Irén, Fekete Aranka énekesnők.

Enekesek:

Ferrari D'Albert, tenor, Ercolani opera- bariton, B. Szabó József énekes-bonvivánt, operett-bariton, Boda József II. tenor, Ledvey László operett-komikus, Polgár Sándor operett- buffó, Tilger Árpád és Fischer Károly kar- mesterek.

Drámai és vigjátéki személyzet.

Nők: K. Kápolnai Juliska hősnő, szerető, Heppesné Harmath Józsa naiva, Novák Irén társalgási, Follinuszné Etel drámai anya, Ben- kőné Poldi komika.

Férfiak: Keszler Ede hősszerelmes, Be- regi Sándor lírai szerelmes, Várnai Jenő jel- lem, apa, Delli Lajos társalgási, naturburs, Ditrói Mór társalgási, Szendrey Mihály társalgási, Kulcsár Lajos segéd, apa, 15 tagu férfi és 15 tagu női kar, 25 zenész.

A bizottság még Szathmáry Árpád ka- baré művész kérelmével foglalkozott. Szath- máry azt kéri, hogy a nyári színházban május 15-től augusztus 1-ig fővárosi kabaré művé- szekből összeállított társulatával kabaré előadá- sokat rendezhessen még pedig úgy, hogy a színházban a padok helyett asztalokat és szé- keket állíthasson be és ételt-italt árúthasson.

A bizottság, tekintettel arra, hogy a vendéglősök szoktak ilyen előadásokat rendezni és azoknak nem akar versenyt támasztani, a kérelmet elutasította.

A szabadkai gyilkosság.

A tettes nyomában.

Távirati tudósítás.

Arad, április 21.

Azt a szerencsétlen bűntényt, melynek Szabadka egyik leggazdagabb urinője esett áldozatul; még mindig homály fedi. A fővárosi és a szabadkai rendőrség nyomoz és keresi a tettest. László Géza szabadkai rendőrkapitány ma Budapestre érkezett a nyomozás kiegészítése végett. Kijelentése szerint a gyilkos elfogatása már holnapra várható.

A véres eseményről a következőket jelenti tudósítónk:

A budapesti nyomozás.

A budapesti rendőrségen Krecsányi Kálmán rendőrtanácsos, detektívfőnök, Tóth János rendőrkapitány és Bartha Endre fogalmazó a legapróbb részletekig kinyomozták mindent, ami esetleg Budapesten a bűntény intézésére vonatkozólag itt felmerülhetett. Itt azonban komolyan számbavehető bizonyíték mindezekig nem merült fel. Tegnap este óta őrizetben tartják Jánosi Aladárt volt rákospalotai segédjegyzőt, aki márciusban lemondott az állásáról és azóta Haverda Mária Török-utcai lakásán lakott. Foglalkozása nem volt. Jánosi Aladárt az különböző gyanúok alapjára tartják őrizetben a rendőrségen. Először is nem tudott még a gyilkosság napjáról teljesen elfogadható alibit bizonyítani. Gyanúsak találják, hogy Jánosi tegnap egész nap az utcán kóborolt és este hordárt küldött a lakására, hogy a felöltőjét hozza el. Ezt a hordárt követték a detektívek és így akadtak Jánosira a Király-utca 93. számú házában. Néhány hónappal ezelőtt történt, hogy Jánosi levélben bejelentette Haverda Máriának, akivel akkor összeveszett, hogy öngyilkos lesz. Ekkor az asszony többek előtt így kiáltott fel:

— Ha már öngyilkos lett, miért nem lőtte le előbb az anyámat! Legalább jót tett volna velem.

Ebből azt következtetik, hogy Haverda Mária foglalkozott a gyilkosság gondolatával. Egy tanu vallomása szerint Jánosi Szabadkán járt néhány héttel ezelőtt. Jánosi azonban ezt határozottan tagadja. Megkérdezték Jánositól, hogy van-e fényképe? Azt mondta nincs. A detektívek azonban Jánosi egy régi lakásán, a Beresényi-utóban találtak egy festményt, amely Jánosi Aladárt ábrázolja. Ezek a rendőrség régi gyanúokai. Ma délelőtt detektívek kihallgatták a hét éves Jarmatzky Jenőt, akit édesanyja Budapesten hagyott Klein Pál Lipót igazgató lakásán. A kis fiu vallomása Jánosi tegnapi alibijét bizonyítja, amely szerint a gyilkosság napján délután 3 órától este 6 óráig Jánosival együtt a Margitszigeten voltak. A gyilkosság fél hét óra tájban történt, tehát tegnapi Jánosi nem lehetett Szabadkán.

A gyanúokok.

A budapesti rendőrség határozottan Jánosi Aladárt gyanúsítja a gyilkossággal. A gyanúokok ezek:

1. Jánosi tegnap reggel óta nem ment haza Török-utca 8-ik szám alatt levő lakására.
2. Kabátjért hordárt küldött, a hordárt

követő detektív Király-utca 93. szám alatt találta meg Jánosit és innen hozta be a főkapitányságra.

3. Híten azt mondta, arcképe nincsen, mégis találtak egy festményt egyik volt lakásán, a Beresényi-utóban.

4. A Szabadkára Jánosi leadott személyleírása után a gyilkosságnál jelenvolt asszonyok kétségelentül ráismerték a gyilkosra.

5. Jánosi egyszer, régen öngyilkosságot akart elkövetni és megírta ezt Haverda Máriának. Erre az asszony felkiáltott:

— Ha már öngyilkos leszel, miért nem lőtte egyen anyámat, mindkettőnkön segített volna!

6. Végül: Jánosi tegnapielőtről nem tud alibit igazolni.

Ma délben Jánosinak sikerült teljes alibit bizonyítani. Emlékezett arra, hogy hétfőn délután bement a margitszigeti vendéglőbe és ott három pohár vizet ivott. A vendéglő személyzete Jánosit felismerte és igazolta, hogy hétfőn délután a Margitszigeten tartózkodott.

A szabadkai nyomozás.

Szabadkára táviratozzák: A rendőrség munkáját rendkívül megnehezítette, hogy az első percekben, amikor a rémület még fogva tartotta a katasztrófa szemtanúit, nem lehetett a gyilkos személyéről biztos hírt kapni. Egyik szemtanú beörmocottnak látta, a másik fehérarcúnak; egyik szerint sötétbék ruha volt rajta, mások szerint szürke ruhát viselt, némelyek fehérsapkát láttak a fején, mások megint azt állították, hogy sötétbék sapkában látták. Sőt a menekülésre nézve is merőben ellentétes vallomások voltak és még egyrésze a jelenvoltaknak azt állította, hogy a gyilkosság után a tettes kerékpáron menekült, addig többen úgy vallottak, hogy gyalog, rohanva menekült egy kerítéson át. Ma már tisztázódott a helyzet. A szemtanúk nyugodtabban emlékeztek vissza a látottakra és tiszta képét adhatták a gyilkosnak.

Gyermek Félix már délután négy óra körül látott egy sötétszürke, zöldes-ruhájú fiatal embert a szőlők között ólálkodni. Fehér biciklisapka volt a mintegy 30 éves emberen, aki föl és alá járkált a szőlők között és amint valakit maga felé közeledni látott, igyekezett eltűnni egy-egy fordulónál. Dudás Antal, az elhunyt ügyvédné budárja szekeren jött a város felé és közel ahhoz a helyhez, ahol a gyilkosság történt, látott egy eeltalanul ácsorgó férfit, aki sötét sportruha volt. Hazulonic Krisztina 13 éves virágárusleány a Szegedi-utca torkoló dűlőben látta egész közelről az ott járkáló férfit. Határozottan emlékszik, hogy fehér sapka volt a fején, de ruhája színét biztosan nem tudja, mert éppen akkor jött a zivatar és beborult az ég. Azt tudja, hogy sötétszínű ruha volt rajta. Kerékpárt — mint a tegnap kihallgatott tanuk mondták — nem volt maga előtt.

Ugy ezek, mint az ottani szőlőkben lakó néhány asszony azt vallja, hogy a férfi rendkívül gyanúsán viselkedett, egyre idegesen járkált és mindegyre a Haverdáné szőlője körül cirkált.

Egy érdekes vallomás.

Az egész nyomozás során legtöbbet érő, legvilágosabb és a történeteket legjobban ismerető vallomása özv. Deákne 15 éves leánykájának volt. Ez a fiatal gyermekleány őrizte meg legjobban nyugodtságát azokban a rettenetes percekben és adta az események legvilágosabb képét. Okosan, világosan, meglepő részletességgel beszélt el a történeteket. Deák Olga két lépéssel haladt anyja és a meggyilkolt előtt. Csöndesen mentek és bár alkonyo-

dott, tisztán látta a fa mellett álló férfit. Főként neki a különös ember és jól megnézte. Magas, nyúlánk természetű férfi állott a fa mellett. A kamor, szikár, de érdekes, bár nem szép arcu emberen urias, de kopotiforma, sötétbarna ruha volt és fehér bicikli-sapkát viselt. Amint a leányka a fa mellett elhaladt, abban a pillanatban, amint az utána jövő két asszony a fához ért, előlépett az ott levő férfi és szó nélkül, elszánt arccal sütötte pisztolyát Haverdánéra.

A megsebzett asszony Deákne karjaiba esett, a gyilkos pedig egy darabig az ösvényen futott, majd egy élsörvényen átugorva rohant keresztül a szőlőtáblákon, míg eltűnt a közeli fenyők között. Nagyon panaszkodott a kis Deák Olga, hogy azokban a rettenetes pillanatokban hiába kiáltott segítségért, senki sem jött ki, pedig igen sokan laknak a közelben.

A lepecsételt lakás.

A rendőrség kora hajnaltól kezdve folytatta a kihallgatásokat, amelyek még a késő éjjeli órákban is tartanak. Mivel a gyilkosság este 6 óra után történt és 8 óra 10 percig nyolc vonat hagyja el Szabadkát, a rendőrségnek az a gyanúja, hogy a gyilkos gaztette elkövetése után nyomban vonatra ült. Ezért a táviratok százait küldötték szét a nyomozó hatóságoknak.

Pertics Ernő rendőrkapitány ma délben nyitotta föl a lakást, ennek első szobájában megengedte a ravatal fölállítását, a lakás többi szobáját pedig ismét elzárta, hogy az elhunyt urinő értéktárgyaihoz senki hozzá ne nyúlhasson.

A boncolás.

A meggyilkolt öreg asszony holttestét tegnap délután boncolták fel Szabadkán, a zentai temető halottas házában Szalay Mátyás főkapitány, a vizsgálóbíró és az ügyész jelenlétében. A boncolás során megállapították, hogy a gyilkos golyó acélból való Browning-töltény volt. Átfurta a szívet és keresztül futott a testen. A golyót nem is találták meg. A szabadkai és budapesti rendőrség között állandó a telefonösszeköttetés, de mindezekig a gyilkos kiléte ismeretlen.

Haverda Mária vallomása.

Jarmatzky Sándorné, Haverda Mária ma reggel fél öt órakor érkezett meg Szabadkára Lenneberg szabadkai ügynök társaságában. Az asszonyt az állomáson már várta László Géza rendőrkapitány és az ügyész. Az asszony elmondotta, hogy az automobil Fülöpszálláson elromlott. Onnan behajtottak Kálcsára, ahol be kellett várnia a Budapestre este elindult vonatot, amelyen folytatta útját. Az asszonyt nyomban a rendőrségre vitték.

A szabadkai rendőrség a gyilkosság ügyében kihallgatta ma Haverda Mária, a meggyilkolt nő leányát, aki a következőket mondotta:

— En 1907-ben váltam el édesanyamtól, akit, nincs mit tagadnom, gyűlöltem. Az édesapám hagyatéka miatt pert is indítottam ellene. Budapestre jöttem, ahol Klein Lipót bankigazgató az édesanyám ellen indított hagyatéki pörömre tízezer korona kölcsönt és kötelezvény ellenében havi 300 korona appanázst adott. Fényűző módon neveltek, nem voltam szokva a nélkülözéshez és rövid időn belül 100 ezer korona adósságot csináltam. A múlt év május 1-én közös háztartásra léptem Jánosi Aladárral. A kritikus napon reggel 7 órakor azzal váltunk el egymástól, hogy délután 1 órakor a városligetben találkoztunk, miután nekem Klein Lipóthoz kellett mennem pénz miatt.

A ligetből délután fél két óraker a Margitszigetre mentünk, ahonnan este felé az Abázia kávéházba, innét félnyolc óraker az Olympia mozgófénykép színházba mentünk. Jánosi nem jött be, mert a mozgóképek árának szemének. Amikor kijöttem a színházból este fél kilenc óraker, Jánosi féltékenykedése miatt összevesztünk. En elmentem Klein Lipótékhoz, ahol értesültem a borzasztó gyilkosságról. Reggel automobilon ideindultam. Bár haragszom Jánosira, ki kell jelentenem, hogy ő teljesen ártatlan.

A gyászjelentés.

A gyászházhoz ma délből hatalmas, drága érekegorsót vittek, amelyet az elhunyt nővére, Dengl Alajos újvidéki mérnök felesége rendelt. A halálesetről Denglné adott ki gyászjelentést és a szabadkai közönség körében nagy visszataszítást keltett, hogy Denglné, aki nővére az elhunyt, hagyta a gyászjelentésről az elhunyt leányát és ennek fiát és csupán a saját nevét tette a gyászjelentésre.

A nagy pör.

A meggyilkolt ur asszonyának hatalmas vagyona van. Némelyek állítása szerint félmillió maradt az ura után, amelyből a lányára, ki Jarmatzky dr.-nak elvált felesége, csak a köteles rész jutott, mert az elhunyt ügyvéd kitagadta. Miután a hagyatékban csak körülbelül kétszáz ezer korona maradt, Jarmatzky dr.-né, aki állandóan rossz viszonyban élt az anyjával, pert indított a hagyaték eltitkolása miatt, mert szerinte jóval többnek kell a vagyonnak lennie. Ez a pör még most is folyik.

A meggyilkolt halálos gyűlöléssel viseltetve évek óta a lánya iránt, állítólag még néhány héttel ezelőtt is ezt mondta:

— Ha tudnám, hogy mikor halok meg, pénzzé tenném mindenemet, felvágatnám a lábaimat, abba varratnám az egészemet bele, csak hogy ne jusson a lányomnak semmi!

Ugyanakkor azt is mondta, hogy mert sokan unszolják. — végrendeletet fog készíteni. A végrendelet — állítólag — fogalmazásban el is készült, de nem lett véglegesen és hivatalosan befejezve.

Dengl Alajosné, a meggyilkolt nővére szintén igényt tart a vagyona. Nem lehetetlen tehát, hogy rövidesen a már régen húzódó nagy hagyatéki pör egy másikban fog folytatódni.

A gyilkos nyomában.

Késő éjjel jelenti budapesti tudósítónk: László Géza szabadkai rendőrkapitány ma Budapestre érkezett a nyomozás kiegészítése végett. A rendőrkapitány azt mondja, hogy olyan adatok birtokában van, amelyek a holnapi nap folyamán eredményre juttatják a nyomozást. Budapesten Jánosit, Szabadkán Haverda Mária és Dannenberg ügynököt a rendőrség tovább őrzi. A holnapi napra döntő fordulatot lehet várni és nem lehetetlen, hogy a gyilkost elfogják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Meghíusult dinamitmerénylet. Mai számunkban írtunk arról az esküdtszéki tárgyalásról, a melyet Bozgan Vaszile és Ravis Pável ellen folytattak az aradi esküdtszék előtt, a miatt, hogy Marostvar György színtyei lakost és családját dinamittal megakarták ölni. A bíróság az esküdték igazmondása alapján ma mindkét vádlottat felmentette.

Milán király golgotája.

Meghíusult merénylet.

Alább újabb részletet közlünk *Georgevics* Vladan volt szerb miniszterelnök *Golgota* című regényéből, amely *Milán* király életéről íródott. Ez a rész arról szól, hogy a király az ellene elkövetett merénylet estéjén lakomát ad a bucsuzó orosz nagykövet tiszteletére. A palota ebédlőjében a lakománál ülnek, jelen van az egész diplomáciai kar, urak és hölgyek.

Fácánt és pezsgőt szervíroztak. A király nem evett, apró kenyér galacsinokat gyűjt s merengően maga elé nézett.

Egy hölgy sugva szólt szomszédjának:

— Hallotta ön már a Felséget szólni?

— Még eddig nem volt alkalmam, de úgy tudom, hogy kiváló szónok.

— Mindjárt meg fogja hallani. Ha kenyér-galacsinokat csinál, ez mindig annak a jele, hogy beszélni készül.

E percben fölállott a király, kezében pezsgős pohárral és fölállott mindenki a teremben.

— Követ ur! — fordult a király Vostock*) követe felé az ő zengzetes, csengő baritonhangján. — Ebben a pillanatban, midőn ön elhagyja országunkat, ura és császára hívására, aki önnek más, nagyobb missziót jelölt ki, kötelességünk ön előtt kifejezni szeretetünk és hálánk érzését, melyvel az ön ura és császára iránt viseltetünk. Ha háláról beszélünk, ez nem szónoki forma, de az valóban. Népünk őszinte érzelme. A mi népünk barátsága önökkel hat évszázada tart már, abban az időben kezdődött, mikor nemzetünk hatalmas császárság volt s a barbár Kelet ellen védte a keresztény Nyugatot: önöket is.

Midőn a barbár ellenség földre tiport bennünket, elpusztította templomainkat és iskoláinkat, az önök nemzete, ami testvér-népünk, jött segédmünkre és támogatott bennünket nehéz óráinkban. Bárakadnak az önök váltakozó kormányaiban elemek, kik hamisan befolyásolják a mi jószágos védelmezőnket, az ön urát és császárat, — él a reményünk, hogy a jövőben a mi baráti viszonyunk még erősebb, állandóbb lesz. No, de ez történelmi dolog. E pillanatban nincs más kötelességünk, mint az egész nemzetünk nevében fölkérnünk önt, hogy tolmácsolja ura és császára előtt a mi hálánkat. O felsége, a császár, sokáig éljen! Eljen!

A zene a vostoeki himnuszt játszotta, a poharak összecsendültek, de a pohár reneget a vostoeki követ kezében. A követek sorában nagy mozgolódás támadt a beszéd után.

— Oh, jaj, — sugta az egyik a másik fülébe — ez a beszéd miúgya vihar beköszöntője volna.

— Hm. A beszéd csupa méz kívülről, de aki megéri, tudja, hogy mérgező van ez a méz. Kíváncsi vagyok, vajjon mit fog válaszolni a mi kollegánk, a vostoeki követ?

A vostoeki követ fölállott és beszélni kezdett:

— Felsőges Uram! Engedje meg, hogy néhány szóval feleljek Felsőged ragyogó rögtönzésére, bár távol vagyok attól, hogy a szavakat úgy tudjam kezelni, mint Felsőged. Valóban hatszáz éve már, hogy a mi nemzetünket barátság fűzi egymáshoz és valahányszor nemzetem császára zászlót bontottak a kereszt védelmére, Felsőged nemzete mindig mellettünk volt a csatamezőn. Bizonyára a jövőben is, ha Felsőged nemzetét veszedelem fenyegetné, ott leszünk a csatamezőn és vállvetve védelmeznék meg a testvér-nemzetet. Bár más nemzetek diplomatáinak könnyű itt könnyelmű játékot játszani, Felsőged bizonyos lehet, hogy a mi nemzetünkből sem titkos, sem nyílt ellensége nem fog akadni. Örülök, hogy kötelességem fogom teljesíteni, hogy uram és császárom előtt Felsőged nemzetének háláját és hódolatát kifejezhetem. Felsőged és egész nemzete hurrá, hurrá, hurrá!

*) „Vostock” alatt a regényíró Orosz országot érti.

A zenekar a himnuszt játszotta és a király a vostoeki követhez lépett:

— Gyönyörűen beszélt. Kár, hogy önöknek nincs parlamentjük, ott önre szép hivatalos várna, hírneves szónoki karrier állana ön előtt.

— Oh, Felsőged, csak a Felsőged jóindulata elnéző irántam és csekély tehetségem iránt.

A király már nem hallotta ezt. Ismét helyére ült s míg mosolyogva mormolta:

— „Tu l'as voulu, Georges Dandin”, egy kis papírszeletre valamit ráirt s átadta hátmögött álló lakójának.

Pár pillanat múlva a szolgálattevő ordonánctiszt jelentkezett:

— Szolgámmal hozassa ki százados ur, azt a hosszukás börtököt, ami hálószobám asztalán fekszik. Vegye magához és amint a vendégek távoznak, adja át a vostoeki követ ő excellenciájának!

— Parancsára, felség!

Asztalt bontottak, a vendégek elszéledtek a termekben, a király a miniszterelnökkel félre húzódott a dohányzó-terem egy ablakmélyedésébe:

— Mit szól a beszédemhez?

— Felsőged akarattal sértette meg a követet célzásával?

— Nem tudja még, hogy mit követett el ez az ember. Ha nem Vostockot képviselné, nem lett volna bátorsága a mai lakomán megjelenni.

— Nem értem Felsőgedet!

— Meg fogja érteni rövidesen.

Míg a király a miniszterelnökkel beszélt, a vostoeki követ titkárával sutogott:

— Nos, beszélt Jevremovics asszonnyal?

— Nem, excellenciás uram: kétszer is fölkerestem, de lakását zárva találtam.

— Fogadta-e őt ma a felség?

— Igen, excellenciás uram!

— Hm. Atkozott dolog. Keresse föl azonnal Lükics őrnagyot.

— Megkísérlettem. Fogságban van, leváltották, valami történt vele.

— Ez katasztrófa! Kezdem érteni a felség fölköszöntőjét, — mi történhetett?

E percben hallatszott a harmas kopogás, amely jelentette, hogy az udvar viszsza vonul.

Az urak elfoglalták helyeiket. Alig ért helyére a vostoeki követ, már előtte volt a király:

— Mielőtt távozik, követ ur, emlékeül együttműködésünknek, kis emléktárgyat akarok önnek juttatni.

— Oh, Felsőged, ez a ritka kegy...

— Hadsegédem átadja. Igen kedves volna, ha urának és császárájának is említést tenne róla.

A király mosolygással üdvözölte a mélyen meghajló követeket és távozott.

Midőn a vostoeki követ kocsija felé tartott, a hadsegéd egy hosszukás börtököt adott át neki.

A kocs elindult. A követ kinyitotta a börtököt s fölkiáltott.

— Mi az? — kérdezte a titkár rémülten.

— A tőr, mit én adtam át Jevremovics asszonnyal, — mondta a követ alig hallhatólag és halottápadtan esett vissza a kocs ülésére.

Hajnali szürkület. A városban alszik mindenki. Csak a vostoeki követ van ébren. Göröcsösen szorongatja öklében a tőrt, miközben fuldokló dühvel mormogja:

— Koronáddal, életeddel fogod megfizetni ezt, nagyravágyó árnyék-király!

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

HIREK.

A román pártok harca.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Az aradi görög-keleti román zsinat mai tanácskozásán formai ügyek voltak napirenden. Délelőtt az egyes bizottságok ülészek, délután pedig az aradi szentszék tartott ülést. A tanácskozást holnap folytatják.

Érdekesebb események zajlottak le a karánsebesi szinodus tanácskozásai közben. A Burdea-párt három megpeticionált mandátuma került igazolásra. Burdea maga arra kérte a többségben levő nemzetiségi pártot, hogy az egyház békéje érdekében igazolja a mandátumokat, mert különben az ő pártja idegen beavatkozást fog provokálni. Az ellenpárt e nyilatkozatot állami beavatkozással való fenyegetésnek tekintette és erősen tüntetett a Burdea-párt ellen. A mandátumok felett még nem határoztak.

Ezután a Burdea-párti Jonesku Miklós dr. azt indítványozta, hogy a zsinat üléseit ezentúl ne a szemináriumban, hanem a városházán tartassák. A többség ez indítványt nem fogadta el, mert tart attól, hogy az a hatósági beavatkozás megkönnyebbitését célozza. Ugyancsak a mérsékelt párt azt indítványozta, hogy a püspök 11.000 koronás javadalmazását 8000 koronára szállítsák le. Az indítvány nem nyert többséget, bár a négy nem igazolt tag is szavazott mellette. E miatt nagy láрма keletkezett és végleges döntést nem is hoztak.

A zsinat további ülésein még erősebb harcokra van kilátás.

— A megszökött bankár társai. Bécsből jelentik: Előkelő kereskedői körökben élénk feltűnést keltett az Arbeiter Zeitung leleplezése. A cikkben az van elmondva, hogy Reiher üzleteiben Windermüller von Eichholz, az osztrák-magyar bank főtanácsosa, volt alkormányzója is részt vett. Windermüller Rotschildék után az ország leggazdagabb embere, vagyonát öt-száz millió koronára becsülik. Az ügyben a banknak még egy vezető embere van kompromittálva.

— Elintézett akták. Varjassy Lajos polgármester ma reggel érkezett haza Budapestről, ahol több régóta huzódó ügy elintézését eszközölte ki. A hidkölesön ügyében hozott közgyűlési határozathoz hozzájárulnak a kereskedelmi és belügyminiszter és talán már holnap itt lesz a szerződéseket jóváhagyó miniszteri leirat. A Weitzer János-utcai leányiskola tervei is megnyerték a belügyminiszter tetszését s így már legközelebb megkezdődhetik az építkezés, valamint a kövezési program is végre lesz hajtható. Az Erzsébet város csatornázása ellen sincs észrevétel s jóváhagyólag intézik el.

— Az agrogeológusok Aradon. Ma délután négy órakor jöttek vissza Aradra a kongresszus tagjai, akik a mai napot Világoson, Pankotán és Gyorokon töltötték. Itt Masznyai és a Kurucz-esaládok látták őket vendégeül. Este Kormos Aladár dr. koszorút helyezett a vértanú szoborra. Dreenti Dezső előadást tartott este a városház nagytermében, majd pedig a kongresszus tartott ülést. Ezután vacsora volt a Fehér Keresztben.

— Aranylakodalmom. Singer Izrael és neje ma ünnepelték házasságuknak ötvenedik évfordulóját. A jubiláns párt igen sokan keresték fel szerencsekívánataikkal.

— Ajándék az ereklyemuzeumnak. Kovács Gyula belügyminiszteri osztálytanácsos egy értékes ajándékkal szaporította az aradi ereklyemuzeumot. Apósának, Véghső Gellértnek egy forgópisztolyát adta át Varjassy Lajos polgármesternek a következő sorok kíséretében: Véghső Gellért a bihari erdészek főhadnagya Bem seregében szolgált és Vörösterornynál a muszkákkal való összeütközés után feketén a löporfüsttől, midőn visszavonult a sereghez, Bem homlokán csókolta. Résztvett Nagyszében bevételénél, ahol megsebesült. Tőle, illetve hagyatékából került hozzám az az ő által akkor használt pisztoly, melyet az aradi muzeumnak ajánlok fel. Megemlítem, miszerint Véghső Gellért belényesi ügyvéd, később a körösbányai kir. törvényszék elnöke és országgyűlési képviselő volt. Kovács Gyula, belügyminiszteri osztálytanácsos.

— Menetrendváltozás. Az aradi és eszanádi egyesült vasutaknál ez év május hó 1-én életbe lépő menetrendnél következő változások lesznek: Az arad—szegedi vonalon: a 2. sz. gyorsmotoros vonat indul Szegedről d. u. 1:12 érk. Aradra d. u. 3:55; a 3. sz. gyorsmotoros vonat indul Aradról d. u. 12:17 érk. Szegedre d. u. 3:01; a 4. sz. gyorsmotoros vonat indul Szegedről este 6:32 érk. Aradra este 9:17; a 14. sz. motoros v. indul Makóról d. u. 2:25 érkezik Aradra d. u. 5:37; a 17. sz. motoros v. indul Aradról este 7:10 érk. Mezőhegyesre este 9:09; a 43. sz. vegyes vonat indul Aradról d. u. 4:11 érk. Szegedre este 9:08; a 42. sz. vegyes v. indul Szegedről d. u. 3:23 érk. Aradra este 7:23-kor. A 42. sz. vegyesv. csatlakozik Mezőhegyesen az Orosháza felől d. u. 5:40 pkor érkező 4614. sz. vegyes vonathoz, ez módot nyújt az utasoknak akik reggel Orosháza felé utaznak, hogy még aznap visszatérhessenek: ez a vonat ezen okból elveszti Aradon a csatlakozást a Tóvis felé menő 602., a Temesvár felé menő 5206. és a Borosjenő felé menő 122. sz. vonatához, ezen csatlakozó vonatokkal tovább utazó közönség jövőben a 14. sz. motorost vagy a 2. sz. gyorsmotorost használhatja. — Az arad—brádi vonalon: a 104. sz. gyorsmotoros vonat indul Aradról d. u. 4:20, Gurahonera érkezik este 7:07-kor; ezen vonat folytatásaként közlekedő 128. sz. motoros vonat indul Gurahonera este 7:12 érk. Brádra este 9:11; a 121. sz. motoros vonat indul Ujszentannáról d. u. 4:53 érk. Aradra d. u. 5:43; a 126. sz. motoros vonat indul Gurahonera reggel 5:20 érk. Brádra reggel 7:25; a 115. sz. motoros v. ind. Brádról reggel 6:50 érk. Gurahonera d. e. 8:58, Gurahonera Aradig ezen vonat menetrendje változatlan maradt; a 129. sz. mot. v. ind. Brádról d. u. 4:57 érk. Borossebesbe este 7:52-kor. — A borossebes—menyházai vonalon: május 1-től június 1-ig a 640a. sz. vegyes vonat indul Borossebesből d. e. 10:18 érk. Menyházára d. e. 11:33; a 641a. sz. vegyes vonat indul Menyházáról d. u. 2:50 érk. Borossebesbe d. u. 4:05-kor. A fürdőidény tartama alatt, június 1-től szeptember hó 1-ig naponta közlekedni fog a 601. sz. motoros vonat; ind. Menyházáról reggel 4:35 érk. Borossebesbe reggel 5:40; a 606. sz. mot. v. ind. Borossebesből d. u. 5:00 érk. Menyházára este 6:09; a 640. sz. vegyes vonat ind. Borossebesből d. e. 8:38 érk. Menyházára d. e. 9:53; a 641. sz. vonat indul Menyházáról d. u. 3:40 érk. Borossebesbe d. u. 4:58-kor. Ezeket kívül közlekedni fog minden vasár- és ünnepnapon a 602. sz. motoros v.; ind. Borossebesből d. e. 10:15 érk. Menyházára d. e. 11:25, a 604. sz. mot. v. ind. Borossebesből d. u. 1:00 érk. Menyházára d. u. 2:11-kor, a 603. sz. mot. v. ind. Menyházáról d. e. 11:40 érk. Borossebesbe d. u. 12:40 és a 605. sz. mot. v. ind. Menyházáról d. u. 3:04 érk. Borossebesbe d. u. 4:10-kor. — A ma érvényben levő menetrend többi vonatánál változás nem történt.

— Tűz egy uradalomban. Makóról táviratozzák: özv. Jakabffy Béláné kunágotai pusztáján ma tűz támadt. Gazdasági épületek, felszerelvények és jószágok hamvadtak el. Az uradalomban levő faiskola is tönkrement. A kár százezer korona.

— Halálozás. Lukács Mór, a Makói Kereskedők Egyletének érdemes elnöke hosszas szenvedés után e hó 20-án Budapesten elhunyt.

— Gyilkossági merénylet egy ügyvéd ellen. Pécsről írják: Szombaton délelőtt egy hajszálnyin függött, hogy Kiss Emil dr. dárdai ügyvéd, volt országgyűlési képviselő merényletnek nem lett áldozata. Délelőtt fél 11 órakor ügyfelével, özv. Kunczer Antalné kisköszegi lakossal és ennek vejével, Friedl Józseffel Ursziny Pál kir. közjegyzőhöz ment néhai Kunczer Antal hagyatékának tárgyalása céljából. Alig értek a közjegyző folyosójára, a hivatalos helyiségből kirontott egy idősebb ember s Kiss Emil dr. utját elállva, dühtől eltorzult arcával rákiáltott hogy „mit akarsz itt”, s erővel megakarták akadályozni, hogy bemehessen a közjegyzői irodába, ami Kiss Emil dr. mégis nagynehezen sikerült. Utána nyomult támadója, Kunczer János is, aki özv. Kunczer Antalnének mostoha fia s az irodában a legéktelenebb dühvel beszélt a hagyaték tárgyát képező dologról, majd egy ellenőrizetlen pillanatban revolvert rántott és a vele szemben álló Kiss Emilre fogta, aki azt észrevevén, félreugrott. Mielőtt a revolver elsült volna, a Kunczer János mellett álló Friedl József villámgyorsasággal elkapta a merénylet kezét, hogy elvegye a revolvert, mit ez görcsösen szorongatott jobb kezében. A dühöngőt ekkor a jelenvoltak, maga a közjegyző és segédje, Róth Sándor dr. is elkapták és csak heves dulakodás után sikerült a revolvert tőle elvenni, miközben Róth dr. és Friedl is a kezükön megsérültek. Nagynehezen sikerült a dühöngőt a hivatal folyosójára kitolni, a hol Friedl nagy erővel fogta, hogy ismét vissza ne menjen. A esendőrök utóbb kihallgatván Kunczer Jánost, előtűk is beismerte, hogy a gyón akarta löni Kiss Emil. Ennek dacára szabadon bocsátották, pedig azt is beismerte, hogy történeteket akart venni de nem kapott. Elkeseredésének oka az, hogy atyja, néhai Kunczer Antal vagyonának egy részét közjegyző által még életében neje, a merénylet mostoha anyjára iratta. Ezt az átírást Kunczer perrel támadta meg és jó részben meg is nyerte a pert, úgy hogy a vagyonnak ez a része visszakerült az atyjára, a többi vagyon miatt pedig most lett volna a hagyaték tárgyalás. Kunczer János azért volt Kiss Emil dr. ellen feldühödve, mert ez az özvegyet képviselte s hite szerint az ügyvéd az oka annak, hogy az özvegy bizonyos vagyonrészeket kapott az urától.

— A Gambrinus éttermében állandóan mozgófénykép. Minden vasárnap délután félöt órakor gyermekelőadás. Tisztelettel Kánya Géza. 1567

— Szeplők és majfoltok ellen használjon eredeti Kárpáti-féle Benzoetej-erőmet és Benzoetej-szappant. Kapható a készítőnél: Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Bóni-tér 15. szám. 893

— Cognac eladás. A legtisztábbban szesz nélkül égetett, saját termelésű 23 éves cognac literes és 7 deci literes palackokban kapható. 1 liter 6 kor. 40 fillér, 7 deci liter 5 kor. Perényi-utca 3. szám, a tulajdonosnál. 1655.

— Bőrkiütések ellen a leghirnevesebb orvosok a paratlan összetételű, természetadta Ferenc József-keserűvizet alapos vértisztító hatása miatt már évtizedek óta kiváló gyogyerménnyel rendelik. Naponként ehgyomorra fél pohárral iszunk. Bevásárlásnál ugy a fűszerüzletekben, mint a gyógytárakban kérjen határozottan „Ferenc József”-keserűvizet.

— Tulzsfuott raktár miatt minden a raktáron levő összes ékszereimet, arany és ezüst, valamint acél különlegességi férfi és női óráimat, láncok, gyűrűk, karperecek, valamint óriási valódi ezüst áru raktáromat u. m. tálcák, kosarak és sok száz más darabok, nemkülönb — elsőrangú nehéz tűzi ezüstölt „Chinai ezüst” áruimat beszerzési áron árusítom. A n. é. közönség szives látogatásáért esd Weinberger Ferenc Arad, Andrassy-tér 20. 1445

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — 1 üveg likőr aroma Vojtek és Weisznál. 171

SZERKESZTOI ÜZENETEK

K. B. Nem közölhető. Ne tessék folytatni.
G. M. Aicsill. Kérjük, hogy a jövőben a papírnak csak egyik oldalára tessék írni.
S. Ön a papírnak egyik oldalára se írjon.

SARG-féle **60**
KALODONT
 LEGJOBB
 FILLÉR
FOG-CRÉM
 5093

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 22.

Amerika 2-vel olcsóbb. Kínát, vetelkedő gyenge. 5 ezer métermázsza 5 fillérral olcsóbb.

Az árak 50 különként számítva:

	Dell zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	14.05 - 4.67	14.04 - 14.05
Tengeri májusra ...	7.59 - 7.51	7.58 - 7.49
Rosa áprilisra ...	10.65 - 10.65	10.60 - 10.61
Buza májusra ...	14.90 - 4.91	13.95 - 13.94
Zab áprilisra ...	8.78 - 8.70	8.71 - 8.72
Buza 1909 októberrel ...	11.70 - 11.71	11.73 - 11.74
Rosa októberre ...	9.23 - 9.24	9.24 - 9.25

Zárul 5 órakor.

Osztirák hitelrészvény ...	632.75
Magyar hitelrészvény ...	736

IDEGENEK ARADON.

— Április 21. —

Fehér Kereszt szálloda. Gáll Vilmos Budapest. — Liffa Aurél dr. geologus Budapest. — Kaufman J. utazó Budapest. — László Gábor dr. geologus Budapest. — Troitz Péter geologus Budapest. — Schütz F. dr. geologus Berlin. — Tinkó Imre m. kir. geologus Budapest. — Maros Imre geologus Budapest. — Rácz Imre tanár Kisujszállás. — Mierpüski Kázmér dr. tanár Dublany. — Glinka K. tanár Szt.-Pétervár. — Kalkány Gyula utazó Budapest. — Szana Károly utazó Budapest. — Max János utazó Brassó. — Steinitz Károly utazó Bécs. — Novák András földbirtokos és neje Békéscsaba. — Lukács Ferenc kereskedő Budapest. — Vadán Henrik hírlapíró Budapest. — Schaffer Ede utazó Budapest. — Zilahy Gyuláné igazgató neje Dobrocon. — Havas Aladár utazó Budapest. — Krischaber Ede utazó Budapest. — Ludovic Mrase dr. tanár Bukarest. — Lepiae Ede tanár Löwon.

Központi szálloda. Dobokay Lajos Budapest. — Istvánfi Gyula dr. egyet. tanár Budapest. — Ney Jakab utazó Budapest. — Berényi Imre utazó Budapest. — Jaulusz Henrik utazó Budapest. — Berger Lajos utazó Budapest. — Erdélyi István utazó Budapest. — Muskát István utazó Budapest. — Simonka György dr. ügyvéd Gyula. — Hanyi Gyuláné Pankota. — Böhm István utazó Budapest. — Hártsehoke Alajos joghallgató Budapest. — Kuntz János Petrozsény. — Zajoc István Petrozsény. — Inkey Béla Budapest. — Kaiser István utazó Budapest. — Schindlovics István utazó Budapest. — Pártos Armin utazó Budapest. — Herskovics Lajos utazó Lugos. — Kohn István utazó Budapest. — Boros János Budapest. — Bakó Mihály utazó Budapest. — Gotlieb Vilmos utazó Szeged.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi április hó 22-én:

A) bérlet. A) bérlet.

Zilahyné Singhoffor Vilma felléptével:

Dollárkirálynő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Wilner és Grdabaum. Fordította: Faragó Jenő. Zenéjét szerzőltő: Fall Leó.

SZEMÉLYEK:

John Cauder	Polgár S.	Olga	Sz. Rontay B.
Gladys	Zilahyné S.	Töm	K. Kóvár L.
Dick	Kertész D.	Miss Tompson	Benkőné.
Daisy Gray	Kon Irén.	James	Szabó S.
Dénes László	Ladiszlav J.	Bill, seffor	Nagy József.
Schlick Hans	Faludy K.	Gépirőleány	Lászy Ete.

Közdete este 7 óra fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárány Imonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909. április hó 22-én, csütörtök:

1. Hipnotizmus. Bobózat. — 2. Megtört szív. Dráma. — 3. Vissza! Vissza! Bobózat. — 4. Stokholm. Észak Veleleje. Természet után. — 5. Az anyós ajándéka. Kacag-talo. — 6. Kőpar. Természet után. — 7. Samu cigarettéi. Bobózat. — 8. Főnökeny testvérek. Dráma.

9. Az iskolatársak.

Vigjáték. Irtá: Léon Nautóff. Előadók az Odeon és a Rajane színház tagjai.

Előadások dekután 8., este fél 8 és 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogsereg zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTER.*

Occasio!

Valódi keleti szőnyegek

direkt behozatal Konstantinápolyból

csak e hó 29-ig

1630 Andrassy-tér, Fischer Eliz palota.

Szivarva hüvelyek nagy választékban.

Elsőrendű

hazai és porosz

Ipari és Cséplőgép szén

Kovács-Köszén,

Salon Köszén,

Pirszen (Koksz),

Váló Faszén,

Takaréktüzhely-szén.

Ugy kőszén, koksz mint faszén Boros Béni-tér 2. sz., saját ház, városi széntelephétk-ről rostálva, por és kömentesen lesznek házhoz szállítva.

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Szíves megrendeléseit telefonon 139. szám, vagy Andrassy-tér 14. sz. (Herman palota) üzleti irodánkban kérjük.

Egész vagonrakományok szállítására közvetlen a bányából bármely vasutállomásra, egyes vagonra, vagy éves kötés-re, legutányosabb ajánlattal szolgálunk.

Május hó 1-én

nyílik meg

661

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedő

Andrassy-tér 16. főüzlete,

Szabó Albert-ház

(jelenleg Singer Sándor helyisége.)

Addig is a változás miatt,

Weitzer János-utcai

könyv-, papir- és írószor
raktárát

beszerzési árban

hatósági engedéllyel

kiárúsítja.

A Weitzer J.-utcai

üzlet

mint fiok-üzlet

lesz fentartva.

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedése

Telefon 517.

APRO HIRDETÉSEK

Akinek

ismeretség híján
házasárat, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre, kulcsárra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgárra, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet, kocsit, lovat, halászatot, telket,

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást, stb.; vagy

Aki,

mindezeket vétel vagy bérbevétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetési

rovatát használja.

Eladó

Omnibusz kocsit, 20 személyre, minden elfogadható árért, üzembiztos állapotban. Cím a kiadóhivatalban. 1659

Keresek

teljesen jó karban lévő zongorát megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 1658

Kiadó

két butorozatlan szoba, esetleg fürdőszobával József főherceg ut. 12. sz., II. emelet. Tudakozódni ugyanott lehet. 1662

Segéd,

csak perfekt eladó. 26-28 éves ajánlatát kérjük. Rosenblüh H és Társa, divatüzlet. 1661

Egy ügyes mosónő

ajánkozik házakhoz mosni és vasalni. Illés-utca 75., Sütő Béláné. 1656

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket legmagasabb áron úgy helyben, mint vidéken is. Könyvtárak kiegészítése és berendezése. Antiquár könyvek nagy készlete. Irodai cikkek, nyomtatványok. Kerpel Izsó könyv-, papirkereskedése és kölcsönkönyvtára Aradon. 262

Májustól kiadó

egy nagy terem bármilyen célra. Boczkó-utca 8. sz. 1507

Szőlőkaró

száraz, legolcsóbban bármilyen mennyiségben kapható, Cukor Lászlónál, Aradon és Lippán. 1566

Kereskedelmi

alkalmazott, óvadékkal rendelkezik. kitűnő referenciákkal, bizalmi állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1613

Alkalmi vétel.

Díszes consol tükör jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1629

Van szerencsém

a n. é. közönség b. figyelmét felhívni címre, hol a legmagasabb áron veszek uraságoktól levett férfi ruhát, városi és utazó bundát és mindenféle egyenruhát helyben és vidéken. Bleier I. zsidóbar, Szent Pál-u. 12. 5431

Hirdetmény!

Segédjegyző. A fakerti körjegyzőségél egy szép írásu, nőtlen, okleveles jegyző azonnali belépéssel alkalmazást talál. Javadalma évi 1000 korona és szorgalmához mért mellékjövedelem. Az állás rendszeresített, melyre beválasztás esetén megválasztása kizárásba helyeztetik. Ajánlatok alólirott h. körjegyzőhöz intézendők: Bernáth Ferenc h. körjegyző Fakert, u. p. Zimándujfalu. 1647

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhöz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Jégszekrény,

jéggel együtt, részletre kapható Musserl Manó jégszekrénygyára Arad Szt.-Pál-utca 11. Telefon 848. 1524

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Keresek vételre

egy használt, új rendszerű írógépet. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Telefon 517. 173

Keresünk

egy ügyes tapasztalt géplakatost cement megmunkáló gépek gyártásához mint előmunkást. Solymos Testvérek, Arad Kölcsey-utca 6-7. 1574

Egy vendéglő helyiség

jogokkal együtt, betegség miatt kiadó. Bercsényi Miklós-utca 32. 1551

Keresek vidéken

jobb forgalmu vendéglőt vagy egy jobb koresmát vagy kantint haszonbérbe italméréssel. Vagy egy nagyobb italmérést óvadékkal. — Rabotka vendéglős, Kurtics. 1622

Használt

ó l o m
megvételre kerestetik

Teljesen jó karban
levő használt

butort

veszek.

Ajánlatok, Féregmentes" jelige alatt e lap kiadójaiba intézendők. 1665

Ön csodálkozik!

75.000 pár cipő!

4 pár cipő csak 7 korona 50 fill.

Több gyár fisesési zavarai folytán megbizattam, hogy igen nagy mennyiségű cipőt melyen a leszállított áron alól eladjak. Kzen oknál fogva eladok

2 pár férfi — és 2 pár női fűzős cipőt

barna vagy fekete bőrből, orrán kaplival, erős szegezett talppal, igen elegáns, a legújabb divat szerint kiállítva, bármely szám szerint. Mind a négy pár csak 7 kor. 50 fillér, utánvétellel küldve.

R. Reiner Schuh Export

Krakau, No. 39. 1664

Kicserelés engedélyezve, esetleg pénz vissza

Új működősörös üzlet!

Jurturén Fülöp

ARAD,

Asztalos Sándor-u. 10.

Raktáron tart mindenemű aczélárakat, hajvágógépeket, borotvákat és késeket. Köszörül a legfinomabb kivitelben borbélyok részére is a legjutányosabban. 1660

Legnagyobb kitértelés "Grand Prix" St. Louis 1904. 5861-II.

Jobban tisztít, mint más fém tisztítószerek.

Tisztíts csak

Globusz
fém tisztító kivonat

A legjobb fém tisztítószer a világon

A pankotai
közös konyha
május 1-jei belépésre
egy önállóan működő, jól főző,
megbízható 1657

nőt keres.

Bővebb felvilágosítás
nyerhető Pankotán, a
gyógyszertárban.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7korona 1 szelvény 10korona 1 szelvény 12korona 1 szelvény 15korona 1 szelvény 17korona 1 szelvény 18korona 1 szelvény 20korona
---	--

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.-ért, szint-
egy felöltőszövetet, turisztólónt, nyelmelegarát stb.
gyári áron tud a mint megbízható és szolid cég min-
denütt lenni ert postagyári raktár 5861

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetezőségletét közvetlen Siegel-Imhof cég-
nél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentéke-
nyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb, rendelésnél is, teljesen friss áruban.

A KEZET
3
NAP ALATT

„MOLLY“

BÁRSONYPUHÁVÁ
ÉS
HABFEHÉRRÉ TESZI.

Elismerő levelek

TORV. VÉDVE.

TORV. VÉDVE.

hatásáró kitünő

Egy üveg ára 1 korona.

„MOLLY“

Egy üveg ára 1 korona.

KÉZFINOMÍTÓ

Tekintetes Hanzu Nestor urnak Arad.

Az ön által készített és forgalomba hozott „Molly“ kézfinomító szert — eredeti csomagolásban — tüzetesen megvizsgáltam és abban ásványi mérgeket vagy maró alkatrészeket nem találtam, amiért is az Ön által nekem bemutatott „Molly“ kézfinomító szert közegészségügyi szempontból teljesen kifogástalan minőségűnek jelentem ki.

Budapest, 1909. március 19-én.

1342

Dr. Telbisz János,

kir. keresked. törvényszéki hitelesvegyész.

Tek. Hanzu Nestor urnak
droguista

Arad.

Az ön által készített Molly kézfinomítót hosszabb időn át használván, elhatároztam, hogy ezen kiváló minőségű bőrfinomító és ápoló szert a jövőben állandóan használni fogom. Felkérem tehát, szíveskedjék részemre újból néhány üveget küldeni.

Arad, 1909. március hó 10-én.

Tisztelettel
úrv. Andrányi Károlyné.

Tek. Hanzu Nestor urnak
Vörös Kereszt Drogéria

Arad.

A Molly kézfinomítót megkaptam és örömmel tudatom, hogy annak kitünő hatása valóban megjelent, már az első használat után a kezeknek bámulatos puhaságot és fehérséget kölcsönöz. Szíveskedjék részemre utánvét mellett még 4. üveggel küldeni.

Máca, 1909. március 7-én.

Tisztelettel
Cséke Árpádné.

Tek. Hanzu Nestor urnak
Drogéria a „Vörös Kereszt“-hez

Arad.

Az Ön által feltalált Molly kézfinomítót kiváló jónak találom és ezentúl csakis ezt fogom használni.

Arad, 1909. március hó 13-án.

úrv. Jakabffy Zoltánné.

Tek. Hanzu Nestor urnak

Arad.

A múlt alkalommal Ön által ajánlott kézfinomító kitünően bevált. Küldjön részemre utánvét mellett 3 üveggel.

Székesút, 1909. március 3-án.

Tisztelettel
Friedrich Istvánné.

Tek. Hanzu Nestor urnak
droguista

Arad.

Az ön Molly kézfinomítója teljes megelégedésemre szolgált, igen kellemesen puhit és fehérit, miért is ismerőseim körében szívesen fogom ajánlani.

Budapest, 1909. március 4-én.

Papp Lenke.

A „MOLLY“ kézfinomító vidékre szállítva 3 üveg rendelésénél ingyen csomagolás és bérmentve. Aradon kapható: gutori Földes Kelemen, Vojtek Kálmán, Kárpáti János gyógyszerész urnaknál és a készítőnél,

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogéria

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.